223. številka. V Ljubljani, v četrtek 30. septembra 1920. LIII. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritličnо. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	„	„ 20·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno ☞ po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

☞ Rokopisov ne vrača. ☜

Posamezna številka velja 1 krono.

Poštnina plačana v gotovini.

Dr. Metod Dolenc:

Volilni zakon pa naše kazensko pravosodstvo.

Zakon o volitvah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino z dne 3. sept t. l. ima nekaj določil, ki se tičejo kazenskega zakonika in kaz. pravd. reda, pa se prilegajo našim pravnim razmeram — prav malo. Vzrok je pač ta, da so osnutku kumovali srbijanski juristi, ki naših razmer ne poznajo dovolj, naši poslanci-juristi pa so opustili dajati izpremnjevalne ali vsaj dopolnjevalne nasvete, misleč si: bo že kako! . . . Dobro; imajo pač zopet domači v praksi stoječi juristi križe in težave, da spravijo slovenijansko kazensko pravosodstvo v pravi tir. Naše juriste bi rad opozoril na sledeče:

Avstrijski zakon z dne 26. jan 1907 drž. zak. št. 8 je bil izdan za volitve 1. v zbornico državnih poslancev, 2. v zbornico deželnih poslancev, 3. v občinske in okrajne odbore, 4. v vse druge zbore in zastope, ki so poklicani upravljati javne posle. Veljavnost tega zakona je formalno vzdržana po **revolucijskem manifestu** celokupne narodne vlade z dne 31. oktobra 1918. Ali glede točk 1. in 2 je postala docela obsoletna, ker tistih zborov ni več. Glede nadaljnih dveh točk veljavnost še ni ukinjena, toda v te kategorije seveda ne moremo šteti »ustavotvorne skupščine« po našem volilnem zakonu. Za to velja za volitve v ustavotvorno skupščino glede kaznivih dejanj, ki so ž njimi v zvezi, samo lex specialis, izdana ad hoc v volilnem zakonu. Kar nič se torej ni treba pečati s prašanjem, ali in v koliki meri se krijejo dejanski stáni novega in starega zakona.

Novi volilni zakon pa ima tudi nekaj določil splošne narave,s katerimi se hočemo zaradi načelne važnosti vsaj nekoliko bližje baviti. Preidem določila o vabilu prič in obdolžencev med volilno dobo, ker vem, da našim sodnikom ni treba razlagati, kaj je v sodnem poslovanju nujno in kaj zahteva takojšnjega obavljenja. Dotakniti pa se moram — meminisse iuvabit! — poglavja pravne pomoči (§ 26 k. pr. r.), ki je dobilo hudo sankcijo! (Ni mi znano, da bi bili slovenski sodniki kedaj grešili zoper predpise o pravni pomoči, da si doslej ni bilo nobene kazenske sankcije.)

Če sodišče ne bi dalo takoj državnemu odboru (čl. 7) na razpolago potrebna pojasnila v danem roku, zapade dotični organ kazni zapora do dveh let Prva anomalija posebne vrste je, da se tu te krivde ni opredelilo po vidiku: malomarnost ali zloba (hudobni naklep). Druga anomalija je, da sodijo o takih pregreških sodnikov — zborna sodišča, kjer se je zločin pripetil, po splošnih določilih o pristojnosti. Kako bi to v resnici izgledalo, bi bilo zanimivo zvedeti, pa sem prepričan, da pri slovenijanskih sodiščih takih iskustev ne bomo doživeli.

Kardinalna izpremenba našega pravnega sistema pa tiči v naslednjem: Vsa kaznjiva dejanja kakor jih določa volilni zakon, se obtožujejo **od policijskih političnih oblastev, državnih pravdnikov, privatnih oseb, verifikacijskega odbora in ustavotvorne skuščine.** (Zakaj so ločena dejanja pod čl. 116, storjena pred 27. novembrom in ona po 27. novembru, ni jasno. Popis v zapisniku volilnega odbora pač ni merodajen. Zapisnik se zaključi — normalno ob 7. zjutraj ali nekaj ur pozneje dne 29. novembra. Ali ta dan pa je prepovedano točenje alkoholičnih pijač tudi popoldne Mari prestop te prepovedi potem, ko je bil zapisnik volilnega odbora zaključen — ni kaznjiv, ker ga — naravno — ni v zapisniku?!) Glede zasebnih obtožiteljev je v čl. 116 izrecno določeno, da je zasebni tožnik (recte: obtožitelj) lahko vsak volilec, ne glede na to, ali se stvar tiče osebno njegove pravice ali pa drugega volilca. To razgleda pač, kakor da bi morala biti tangirana sploh kakšna osebna pravica volilcev v splošnem. Ker pa je težko misliti, da bi moglo prodajanje alkohola dan po volitvah tangirati osebne volilne pravice, moramo smisel zakona interpretirati logično tako, da gre tu navzlic navedenemu določilu čl. 116 za uvedbo **pravcate popularne obtožbe,** ki je avstrijski kazenski zakon doslej ni poznal. Popularna tožba je tista tožba, ki gre tudi osebno vsakomur, ki je po kazenskem deliktu oškodovan, pri kazenskih deliktih, ki okvarjajo državne interese, pa sploh vsakomur, — v obeh primerih preko glave državnega pravdnika. Nemški kazensko - pravdni red je dejal v svojih motivih (str. 222), da se nahaja popularna tožba v kričečem nasprotju z dandanašnjimi pravnimi nazori. Ali že Gneist (1874) je trdil, da pozabljamo, kako je samoizvajanje obtožbene pravice najvažnejša funkcija v zaščito državljanskih pravic. Povsem jasno je, da so Gneistove besede naperjene zoper stavbo »države gosposk« (Obrikeitsstaat) in da principijelnih pomislekov zoper **subsidijarno** popularno obtožbo v **pravi demokratični državi** ne moremo in ne smemo imeti. Nevarnost zlorabe popularne obtožbe v svrho izsiljevanja je pač podana, ali ta nevarnost obstoja še v veliko večji meri pri anonimnih ovadbah! Popularno obtožbo mora obtožitelj podpisati in za zavestno krive obtožbe veljajo brez dvoma celo predpisi o hudodelstvu obrekovanja!

Ideja, katero je vrgel naš volilni zakon v naše kazensko pravosodje, je torej zdrava. Druga pa je, v koliki meri je izvedljiva. Pri nas imamo pravne razmere, ki vse bolj otežkočajo potek popularne obtožbe kot po srbijanskem kazenskem pravosodnem redu, ki ne pozna stroge ločitve funkcije obtoževanja in sojenja, ki mu je sudija izsleditelj obenem obtožitelj, ki tiči še v sponah zakonite dokazne teorije Tam obtožuje zasebnik, izsledovati pa bi morali po zakonu sreski ali gradski sudovi, ali prava obtožba, ki bodi podlaga za konačni pretres« (nekakšna glavna razprava) je rešenje (odlok) sodišča samega. Pri nas, hvala Bogu, vsega tega predmarčnega aparata nimamo več, mi imamo moderni obtožbeni postopek. Zato pri nas stvar nikakor ne pojde drugače kakor tako, da presodi **vse primere ovadb radi kaznjivih dejanj najprej državni pravdnik, kateremu se odstopijo tudi vse zasebne obtožbe nalik zasebnim ovadbam.** Ali je ovaditelj volilec ali ne (kar je v smislu volilnega zakona kriterij za popularno obtožbo), pri nas ne bo igralo nobene vloge. Saj so vsi dejanski stani volilnega zakona izrazito oficijalni delikti v smislu ideologije našega kazenskega prava in znači predpis člena 117 volilnega zakona, da jih mora dati pristojno sodišče presoditi po državnem pravdniku zgolj predpis za tiste kraje, kjer ni ločene obtožilne oblasti. Seveda pa moramo dati volilnemu zakonu, ker je **zakon,** polno veljavo; če ta prizna popularno tožbo, onda imamo sedaj popularno tožbo in naša stvar je, da spravimo v sklad z našim kazenskim pravdnim redom, ki inače ni razveljavljen. Na srečo se lahko opiramo na že obstoječi primer dvojne konkurence samostalne obtožbene pravice: čl. V. odst. 3 zak. z dne 17. decembra 1862 št. 8 državnega zakona ex 1868 in § 493 kaz. zak. Tu imata i državni pravdnik i razžaljenec pravico kazenskega pregona. Ako državni pravdnik preganja storilca, ima vsekakor vse pravice oficijalnega obtožitelja, ali tudi zasebnemu obtožitelju s tem niso vzete njegove pravice. Če odstopi državni pravdnik od obtožbe, ima zasebni obtožitelj pravico, zahtevati obsodbo. Na drugi strani pa tudi poravnava ali sprava med razžaljiteljem in razžaljencem nima nobenega vpliva na pravice pregona državnega pravdnika. Odstop enega izmed obeh obtožiteljev ne more, kadar drugi prvega vzdržuje, povzročiti gladke ustavitve postopanja (§ 259 t. 2 kaz. pr. reda: Oprostitve), dočim velja oprostitev iz meritoričnih razlogov (§ 259 t. 3 kaz. pr. r.) ali pa končna obsodba storilca za izčrpanje preganjalne pravice obeh obtožiteljev. Na ta način se da popularno obtožno našega volilnega zakona načeloma pospraviti v naš kazensko - pravdni postopek, ampak — prokrustova postelj pa le ostane Načela našega kaz. pravdnega reda, ki veljajo za zasebne obtožitelje, veljajo naprej. (Ne more biti govora o tem, da bi prišla količkaj v poštev načela srbijanskega kazenskega pravdnega reda.) Torej n. pr. zasebni obtožitelj, katerega je pustil državni pravdnik, če je dovoljeno tako se izraziti, na cedilu, ne more predlagati zoper **znanega** storilca poizvedeb, ampak le uvodno preiskavo! Ta pa se sme in mora ustaviti, ako je pritožba obdolženca na svetovalstveno zbornico upravičena. Tudi je popularni zasebni obtožitelj brez dvoma vezan na roke, na pr. da mora v 14. dneh po sklenjeni preiskavi podati obtožnico, inače bi veljalo, da je odstopil od obtožbe.

Politična policijska oblastva, verifikacijski odbor in ustavotvorna skupščina smeta tudi vložiti obtožbo. Tudi to je zamišljeno po srbijanskem kaz. pr. redu, kjer mora po § 32 nastopati od pristojnega ministrstva odrejen tožitelj Jasno je, da bo v duhu našega kaz. pr. reda zastopal take obtožbe državni pravdnik. Le ako bi pristojni državni pravdnik odklanjal pravno stališče obtožbene oblasti (na pr. verifikacijskega odbora), dobili bi novum po volilnem zakonu: Nastopati bi mogel pooblaščenec dotične obtožbene oblasti. Ali v takih primerih bi moralo veljati zanj vse tisto, kar smo gori izvajali za popularnega obtožitelja sploh.

Pričakovati je žal!, hudega volilnega boja in zato tudi mnogo takih - le ovadb, ali če hočete, popularnih obtožb po volilnem zakonu. Preganjanje političnih nasprotnikov vsled popularne obtožbe bo segalo globoko v osebne prilike mnogokaterega državljana. Prav bi bilo, da bi se poskrbelo z izvršitvenimi predpisi po čl. 121 volilnega zakona za naše kraje, da bodo sodišča gladko in po enotnih načelih ovadbe in tožbe reševala.

—*—

Take Jonescu o jugoslovanskem jedinstvu.

Romunski minister zunanjih del Take Jonescu je imel razgovor z urednikom rimskega lista »Giornale d' Italia«. Razgovor se je sukal okrog vprašanja o mali antanti. Na vprašanje, ako bosta tvorili del male antante tudi Poljska in Grška, je odgovoril Take Jonescu: »Doslej bi bilo prezgodaj govoriti o ustanovitvi »vzhodne antante«, to je pisani in podpisani. Ne morem namreč označevati naše antante kot »malo«, saj jo bodo tvorile države, ki štejejo 80 milijonov prebivalcev in ki bodo razpolagale z 10 milijoni bajonetov. Toda če se ustanovi ta antanta, o čemer sem prepričan, bo obsegala gotovo tudi Poljsko in Grčijo, brez katerih bi imela samo lokalen značaj. ki ne gre za drugim kakor za izvršitvijo trianomske pogodbe«.

Na vprašanje urednika: »Kaj mislite, g. minister, o Jugoslaviji? Ali bo mogla po vašem mnenju živeti kot trdna država, ko ima trajne krize vsled plemenskih razlik in separatističnih gibanj?« je izjavil romunski minister tole: »Jaz sem uverjen — morda bo Vas to presenetilo — **da je jugoslovansko jedinstvo nesporno. So sicer razlike med prebivalci v Skoplju in prebivalci v Ljubljani, toda jaz sem globoko prepričan, da je jugoslovensko jedinstvo že dognano dejstvo.** Bojim se za vse slovanske države temnega gibanja v socijalnih vprašanjih, toda k sreči bo ostal v Jugoslaviji kmet, kakor na Romunskem mož reda in ko se bo uveljavil agrarni zakon, se bodo občutili novi in dragoceni rezultati.«

Italijanski žurnalist je nadalje vprašal: »Ali ima Romunska posebne interese na rešitev **jadranskega vprašanja?**« Na to vprašanje je odgovoril Take Jonescu takole: »Bil sem vedno mnenja, **da bi bilo treba rešiti jadransko vprašanje pred zmago, ko so bile vse države v psihološkem oziru v položaju, da lahko odnehajo od svojih zahtev.** Razumem, da je nemogoče začrtati meje kake države etnografski, toda vkljub temu upam, **da bo Italija, ki dolguje svoj preporod načelu svobode, našla pravo pot za rešitev tega težkega vprašanja.** Vojna med Vami in Jugosloveni se mi zdi stvar, ki se ne more zamisliti. Ne skrivam Vam, da se bodo na dan, ko bo rešeno jadransko vprašanje, oddahnili ne samo v Bukareští, marveč tudi v Pragi, v Atenah in v Varšavi.«

—*—

Politične vesti.

= **Koalicija strank.** V časopisih se piše o vseh mogočih koalicijah za bodoče volitve. Tako se veže v včerajšnjem »Napreju« JDS s SKS in SNS, drugo pot zopet NSS z SD itd. Podpisano taništvo se smatra vsled tega dolžno, da vse te vesti proglasi za prazne **kombinacije,** v kolikor se to tiče JDS. O tem, kako bo stranka nastopila pri volitvah, bodo odločili zaupniki in izvrševalni odbor, ki so sklicani za 21. oktobra t. l. Tajništvo JDS.

= **Čuden načelnik trgovinski minister.** Beograd, 28. septembra. Pred kratkim se je sestala v Beogradu nekaka narodno - gospodarska konferenca in se je izvršila tudi volitev odbora. Tajnik zagrebške trgovskoobrtne zbornice je ob tej priliki zahteval, da naj se ne izvrši samo formalna izvolitev odbora, marveč naj se razpravlja tudi o raznih važnih vprašanjih naše trgovine in industrije, a načelnik ministrstva za trgovino in industrijo Todorović je to zahtevo odklonil, kar je izzvalo splošno ogorčenje. Skušal je omejiti na vse mogoče načine delokrog tega odbora in je izjavil, ko se je izrekla zahteva, da se posluša želje interesentov: Dosti smo vas poslušali že dve leti! Ko se je govorilo o težavnem položaju naše industrije in o brezposelnih delavcih, je odgovoril cinično: Brezposelni delavci naj gredo k vojakom, tam se bo zanje že našel kak posel! Tako podpira načelnik ministrstva trgovine in industrije težnje naše vse podpore potrebne trgovine in industrije.

= **Radikalci za edinstveno državo.** »Jutarnji List« poroča iz Beograda, da je na seji zbora radikalne stranke imel Stojan Protić govor, v katerem je poročal o novem programu stranke. Po razpravi, v kateri se je največ govorilo o ustavi, se je večina govornikov izjavila za edinstveno državo proti širokim oblastvenim avtonomijam. — d.

= **Enotna agrarna stranka** Na seji glavnega odbora poljedelske stranke se je sklenilo, da nastopi stranka po vsej državi pri volitvah kot enotna stranka. Kandidate bodo določile posamezne organizacije po svoji volji.

= **Nemiri na Hrvatsem.** Včeraj popoldne je bila seja Narodnega kluba, kateri je prisostvoval tudi ban dr. Laginja. Prečitala

---

Fran Govekar: 106

Svitanje.

(Dalje.)

Toda njegov gnev je bruhal le iz ljubosumnosti, večne in strašne, najljutejše ljubezni. Njegov ponos je bil le filistrska trma in njegovo sovraštvo v istini le užaljena ničemernost domišljavega malomeščana. Kar so mu preklinjala usta, je oboževalo njegovo srce, in če bi se mu bila Nežika le namuznila, bi bil pozabil in ji odpustil vse, vse...

Alzačan ga je pač poslušal, a v svoji pijanosti ga ni razumel. Kvečjemu so brivčeve besede le podžigale njegovo slo in ga pritirale zopet v predmestno gostilno. Še drugič je zaštorkljal k Nežiki in jo izkušal objeti, ne meneč se za polno sobo tovarišev. Takrat se je odločila njegova usoda.

Nežika ga je z enim samim sunkom odbila od sebe, mu kakor mačka skočila za hrbet, se ga oklenila okoli prs in ga pahnila črez prag. Bila je močna žena. Ni se ustrašila niti najkrepkejšega moškega, in pijance je metala iz svoje gostilne vselej lastnoročno.

Potem se je okrenila k Danètu.

»Tako,« je dejala, »tvoj prijatelj je že na ulici. Ti pojdeš menda sam. Ali naj mari pomagam še tebi?«

Brez besedice je odšel Danè, prestrašen, užaljen in pogrezajoč se v sramoti. Iz gostilne je za seboj slišal le grohot Francozov; na ulici pa so se ustavljale gruče ljudi in se smejale Alzačanu, ki se je pobiral. Urno je pristopil in pomagal šasérju na noge.

»Pojdiva!« mu je dejal. »Zgoraj so vaši oficirji!«

Alzačan pa je zaklel in blebetal:

»Izvrstno! Velikansko! Prijatelj, ni je lepše ženske na svetu! Ona mora — mora biti moja! Kako ti je močna in pogumna! Vrag me vzemi, to mi je imponiralo. Vidiš, vrgla je celo mene, hrusta. Kakor pero, ki ga pihneš z mize sem odletel. Neverjetno, kaj? Haha! O, prav to mi je všeč! Prav tako žensko hočem, vidiš, prav tako-le! Hahaha!«

Danèta pa je grizla sramota, ki mu je množila jezo nad seboj samim ter ga navdajala z obupom. Najraje bi bil šel domov, a Alzačan ga ni izpustil več. Plačeval je zase in zanj in žeja mu je bila neutešljiva. Brezkončno je pripovedoval Danètu o svojih junaštvih po Italiji, po Nemčiji, po Belgiji ter o svojih ljubezenskih doživljajih z ženskami vseh vrst in starosti.

Danè ga je poslušal s poželjivostjo bojazljivega malomeščana, ki uživa s pohotnim naslajanjem vsaj v poslušanju vse tisto, kar mu je nemožno uživati v dejanjih, se vlačil dalje z bahaškim Alzačanom od gostilne do gostilne ter pil, pil, pil...

Polnoč je že minila, ko sta prikolovratila po Gradišču. Ničesar več si nista imela povedati, njuna jezika sta le še blebetala in noge so njima golomišile in se zapletale. Tema je ležala po ulicah in le na dolge razdalje je brlela ob kakem oglu mižava svetilka.

Pred staro pritlično hišo pred Igriščem pa se je Alzačan ustavil.

Kakor pribit, je zijal razrogačenih oči v slabo razsvetljeno sobico. Tam na mizi je gorela lojeva sveča, na robu postelje pa je sedela velika, mlada, bujna žena. Očividno se je spravljala spat, saj je imela na sebi le srajco brez rokavov in kratko spodnje krilo.

Pozabila je menda zadrhniti zastore na oknih ali pa je pustila okna nalašč nezastrta, da bi se zjutraj zbudila tem preje.

Hipoma je vstala.

»Nežika!« je dihnil Alzačan. »Cela Nežika! In nikogar pri njej!«

Resnično, tudi Danètu se je zdelo zdaj, da je ženska izredno podobna Nežiki. Toda ni utegnil več premišljati, ker tovariš je že odprl pritlična vrata in planil v sobo. Začul je ženskin krik in videl ruvanje dveh teles — nato pa je pobegnil. Zavedel se je, da je šasérjev čin opasen tudi zanj, odmajal se je domov ter je zaspal, ne da bi se bil slekel...

In zdaj to prebujenje! Skrb, sram in obup so se zvalili nanj, kakor bi pljuskal in padal nanj cel slap ter mu jemal sapo, vid in sluh.

Prepaden je buljil Danè zdaj predse, a izhoda ni mogel najti. Če zgrabijo, zapro in kaznujejo zdaj še njega? Zakaj, on je napajal šasérja, on ga je upijanil, on ga je spremljal po vseh gostilnah in kavarnah ter bil ž njim tudi v Gradišču! On ga je zapeljal pred tisto stanovanje in bil priča šasérjevega nasilstva proti ženski, ne da bi mu bil branil! V času vojne so procesi preklicano kratki, zaslišavanje prič je kar površno, obsodba pa tako nagla in ostra, kakor bi izprožil puško. Prav možno je, da zadene krogla tudi Danèta, sokrivca in povzročitelja šasérjeve lopovščine!

Kaj naj stori? Kako naj se opraviči? Ali bi ne storil najpametneje, da pobegne iz Ljubljane in se skrije?

Tedaj je začul na stopnicah korake.

Vsa kri mu je šinila v noge, da je omahnil na stol in polnezavesten pričakoval: Francozi prihajajo ponj, da ga vklenejo in odvedejo v pržon!

Toda vstopila sta rokavičar Kavčič in krojač Dominik ter se hohotala, ko sta zagledala njegov obupni obraz.

»Ali kakšen pa si že spet, Gregor?« se je čudil Kavčič. »Zelen kot trava in bled kot mrlič! Politično pijančevanje ti je pokvarilo želodec in obraz.«

»Filister naj ostaja ponoči lepo doma!« je modroval krojač. »Ni prav, da nimaš svoje žene pri sebi, ki bi skrbela zate. Vidiš, midva sva solidna zakonca, zato pa sveža in zdrava.«

»Eh, menda sem pil sinoči slabo vino, pa mi je tako škodilo!« je lagal brivec. »Na zraku mi odleže.«

bo se poročila, ki jih je klub dobil o preteklih nemirih iz posameznih krajev v Hrvatski. Klub je zavzel na svoji seji stališče, da imajo ti nemiri socialen značaj.

= **Klerikalci proti kapitalistom?** Dunajska »Arbeiter Zeitung« prinaša dve sliki. Na prvi vidimo katoliškega govornika na kmečkem shodu, kjer z vsem ognjem govori in kriči proti rekvizicijam; na drugi sliki vidimo istega katoliškega govornika na shodu v večjem mestu, kjer delavcem, uradnikom in obrtnikom razpravlja o potrebi čim najstrožjih rekvizicij. Taki so klerikalci v istini, kakor jih slika dunajski delavski list. Ena in ista klerikalna pravica do polovico tega jabolka.« G. Stojan Protić je torej leta 1907 zagovarjal isti pooblastilni zakon, katerega pobija sedaj z vso vehemenco, razlika je samo ta, da je bila leta 1907 radikalna stranka neomejen gospodar situacije, ker je imela sama vladno krmilo v rokah, dočim mora sedaj deliti oblast z demokrati, kar pa g. Stojanu Protiću očividno ni po volji.

= **Čudne Jugoslovenke.** Beogradska »Politika« javlja: Prijatelj našega lista nam piše iz Jedrenja (Odrina): Prišedši v Jedrenje so me Grki opozorili na to, da obstoji v mestu jugoslovenska šola, ki jo vzdržuje zavod »zagrebških sester«. Odpravil sem se tjakaj na poset. Sestro, ki me je sprejela, sem nagovoril v srbskem jeziku. Odvrnila mi je: »Ich verstehe Sie nicht!« Nato sva razgovor nadaljevala v nemškem jeziku. Ogledal sem si samostan in se prepričal, da vzgojujejo »zagrebške sestre« bolgarsko deco v nemškem jeziku. Nikjer nisem opazil niti sledu o našem jeziku. Sestra, ki me je spremljala, mi je govorila: »Veste, mi smo bile avstrijske podanice, toda sedaj smo jugoslovenske.« — Vprašal sem jo, odkod so sestre doma. Odgovorila mi je: »Vse smo doma na Dunaju.« — Vprašal sem jo: »Pa kako ste postale jugoslovenske državljanke?« — »Tako so nam svetovale sestre iz Hrvatske in tukajšnji italijanski vikar. Obljubilo se je nam, da bodo izposlovali v Beogradu isto podporo, kakor smo jo preje dobivale od Avstro - Ogrske, ako se izjavimo, da smo jugoslovenske državljanke. Zato smo prekrstile svoj zavod v zavod »zagrebških sester«. Same smo se obrnile v posebni spomenici na jugoslovensko poslaništvo in zahtevale, da izposluje stalno podporo.« — Vzpričo naših razmer bi se ne čudili, ako bi te »zagrebške sestre« v resnici dobile od naše vlade stalno podporo za vzgojo bolgarske dece v Jedrenju — v nemškem duhu in nemškem jeziku.

Pooblastilni zakon in Stojan Protić. Kakor znano, namerava vlada predložiti narodnemu predstavništvu zakonsko predlogo, da se jo pooblasti, da lahko uveljavi nekatere važne zakone naredbenim potom, ne da bi bilo potreba te zakone predložiti prej parlamentu v razpravo in odobrenje. Dotično zakonsko predlogo je sestavil minister za konstituanto dr. Laza Marković. Proti tej zakonski predlogi je z vso vehemenco nastopil v »Samoupravi« Stojan Protić, povdarjajoč, da pomenja dotična zakonska predloga toliko, kakor da se hoče uvesti v državi prikrit absolutizem. Z ozirom na ta Protićev nastop konstatuje beogradska »Pravda«, da se je Protić izneveril samemu sebi, ker je leta 1907 ne samo odobraval, marveč naravnost zagovarjal sličen zakonski predlog, ki je zahteval, da se vlada pooblašča, da sama uredi gotova vprašanja, ki bi jih sicer moral rešiti parlament.. Takrat je Stojan Protić nastopil v obrambo dotičnega zakonskega načrta in izjavil med drugim: Ako imamo kot narodna skupščina pravico definitivno sprejeti pogodbo (šlo je takrat za razne trgovinske pogodbe s sosednimi državami), in v slučaju predložitve te pogodbe stvoriti o tem zakon, potem sem mnenja, da imamo po isti ustavi tudi pravico, da začasno delegiramo svojo oblast vladi. To je docela pravilno stališče. Kdor ima pravico do jabolka, ta ima tudi stranka zna nastopati v eni in isti stvari kot najgorečnejša zagovornica i interesov kmečkega proizvajalca i interesov meščanskega konzumenta. Klerikalci to morejo storiti, ker niti z enim, niti z drugim slojem ne mislijo pošteno. Varajo mestno, kmečko in delavsko ljudstvo. Na kmečkih in delavskih shodih se klerikalci hlinijo prijatelje siromašnemu ljudstvu. Nastopajo tu kot »krščanski socialci« proti kapitalističnim izkoriščevalcem in proti bankokratom. Dunajska »Arbeiter Zeitung« je objavila tri zaupne protokole, iz katerih izvemo, da so imeli klerikalci že tri seje z zastopniki velikega kapitala in velike industrije. Na sestankih je šlo za to, da veliki kapital da klerikalcem za volilno borbo na razpolaganje mnogo novca. Sestankov so se udeležili od strani kapitalistov Frankl, Fuchs, zastopnik Rotšildov, Stern, Mises, Popper, Muntendorf, Weiss, Freichl, Minkus, Breuer, Mosing, Friedman! Na katoliški strani pa je bil sam Weisskirchner z raznimi duhovniki. Razume se, da Rotschild, Mises itd. klerikalcem ne bodo dali denarja na razpolaganje iz ljubezni do bližnjega in katoličanstva, nego ti židovi zahtevajo, da jim klerikalci omogočijo čim najizdatnejše gospodarsko izkoriščanje naroda. Klerikalci so v to privolili, a verne ovčice bodo tolažili s tem, da je pač božja volja in božja kazen, ako je narod v nevolji in nesreči. Gospodje razumejo svoj kšeft!

= **Amerika proti Italiji.** Ameriški listi priobčujejo obširna poročila o boljševiških izgredih v Italiji in obsojajo Giolittijevo politiko. Gibanje italijanskih delavcev je čisto boljševiško. Italija je popolnoma odvisna od inozemskega kredita. Ameriško časopisje ji grozi z gospodarsko blokado. Ameriški kapitalisti morajo odkloniti vsako pomoč boljševiškim državam. Ameriška financa bo bojkotirala vsako državo, ki bi sledila vzgledu Italije.

= **Zveza srednjeevropskih držav.** Z Dunaja poročajo, da se vrše sedaj med Parizom in Prago pogovori za sestavo protiboljševiškega bloka, ki bi obsegal Čehoslovaško, Poljsko, Ogrsko in Romunijo. Istočasno se trudi francoska diplomacija da bi dosegla gospodarskopolitični blok med Avstrijo in Ogrsko. Ako se ti načrti uresničijo, bi pripadala Ogrska gospodarskopolitičnemu bloku z Avstrijo in protiboljševiškemu bloku, tako bi bila ustvarjena zveza med tema dvema skupinama. Po drugi strani bi Čehoslovaška, ki je učlanjena v mali ententi, delala zvezo z Jugoslavijo in Bolgarijo, ki gotovo v kratkem vstopi v malo entento. Francija upa, da bo po tej poti spravila vse srednjeevropske države v prijateljske medsebojne odnošaje in da stvori tako temelj za francosko orientirano srednjeevropsko državno zvezo.

= **Nemčija se udeleži prometne konference v Parizu.** Iz Berolina poročajo, da je generalni tajnik zveze narodov povabil nemško vlado na udeležbo pri zborovanju začasnega odseka zveze narodov za prometna in transitna vprašanja. Nemčija se odzove vabilu. Zborovanje se prične 15. oktobra.

= **Nitti proti tlačenju Nemčije.** Bivši italijanski ministrski predsednik Nitti je imel pogovor z zastopnikom Associated Presse. Nitti je izvajal, da naj Amerika priskoči na pomoč samo miroljubnim državam. On plaidira za Nemčijo, katere vstajenje naj se pospeši s sprejetjem v zvezo narodov mesto da z njo razpravljajo samo potom vojaških komisij. Brez brodovja in kolonij, brez oživljene in urejene valute ne bo mogla stradajoča Nemčija plačati svojih obveznosti. Zmagovalci nimajo samo pravic, ampak tudi dolžnosti.

= **General Judjenič na potu na Krim.** Osijek, 28. septembra. Subotiške Novine poročajo, da se odpravi v kratkem general Judjenič z 20.000 možmi preko Poljske, Jugoslavije in Romunske na Krim, kjer se pridruži vojski generala Vrangla.

= **Seljačka stranka in Frankovci.** Dne 3. oktobra bo v Križevcih skupščina seljačke stranke. Na dnevnem redu te skupščine se med drugim nahaja tudi točka o zedinjenju seljačke stranke s stranko prava (frankovci). Na skupščino bodo došli delegati seljačke stranke in frankovcev. Z ozirom na to je jasno, da se dela za fuzijo stranke prava z radičevci.

= **Občinske volitve v Srbiji.** Minister za notranje stvari je razpisal občinske volitve v onih krajih južne Srbije, kjer se radi vpada Albancev niso mogle izvesti. Volitve se bodo vršile 17. oktobra in sicer v okrožjih Ohrid, Prizren, Tetovo in Peč — d.

= d **Romunsko - jugoslov. odnošaji.** Poročevalec lista »Adeverul« je imel interview z romunskim poslanikom na našem dvoru Teodorom Emandijem, preden je le-ta odšel v Beograd. Na vprašanje urednika, kaj da misli glede tega, ali bo naletel v Beogradu na težkoče v izvrševanju svoje diplomatske misije, je odgovoril Emandi: Menim, da nimajo prav oni, ki menijo, da bom imel v Beogradu težave, še manj pa za to, ker vem, da odhajam v prijateljsko državo, k narodu, ki je stoletja živel v prisrčnem prijateljstvu z nami, in kateremu smo tudi v zadnji evropski vojni bili zavezniki. Skupaj smo prišli iz vojne, zmagoviti, bratje po orožju. Kar se tiče nekaterih nesporazumljenj, ki so se pojavila na mirovni konerenci, ta nesporazumljenja ne morejo biti drugačna, kakor samo trenotna, ker nas vežejo skupni interesi. Veže nas tudi potreba splošnega dela za konsolidacijo vsega, kar smo si pridobili v vojni. Ta potreba zahteva vzajemnega prijateljstva med obema sosednima državama. Tudi ne vidim vzroka misliti na to, da bi se lahko med nami in Jugoslovani mogle pojaviti težkoče glede sporazuma na tej podlagi, ako zasledujemo ono politiko, ki nam bo zagotovila in konsolidirala ono, kar smo si pridobili z velikimi žrtvami. Na ta način se brez posebnih težav poravnajo vsa nesporazumljenja, ki so nastala po tako veliki vojni, a posebno kar se tiče naroda, s katerim nismo imeli nikoli konfliktov. Dosedaj še ni bilo povoda, da bi se kršilo medsebojno prijateljstvo in bratstvo. Odhajam torej vBeograd, prepričan, da najdem tam enako razpoloženje za slogo in bratstvo, kakor je pri nas. — »Adeverul« komentira to izjavo novega rumunskega poslanika v Beogradu ter se laskavo izraža o tem, da je bila baš ta oseba izbrana za zastopnika Romunije na jugoslovanskem dvoru. Emandi, ki je intimen prijatelj Take Jonesca, je na prigovarjanje svojih pristašev in prijateljev položil mesto načelnika demokratske stranke v svojem okrožju in pristal na to, da sprejme poverjeno mu delikatno misijo, da bi v službi domovine deloval za vzpostavitev dobrih odnošajev med Jugoslavijo in Romunijo.

= **Otokar Czernin kandidira v avstrijski parlament.** Bivši avstro-ogrski zunanji minister Otokar Czernin bo kandidiral v avstrijski parlament v 1., 3. in 4. okraju na Dunaju. »Neue Freie Presse« pravi, da se išče in želi močne osebnosti. Czernin bi bil taka osebnost. On je borilec prve vrste, mladostnega poleta, v politiki dirkač, poln prožnosti, on je Nemčiji hotel povedati odkrito, da naj skonča vojno ali pa bo Avstrija odpadla od nje. Avstrijska republika je revna na talentih, ni plodovita, zato se ne sme zapreti vrat možu, ki nekaj razume o politiki in zna to tudi povedati. Na tak način mu skuša »N. Fr. Pr.« delati pot v avstrijsko narodno skupščino, kjer bi hotel igrati Czernin prav važno vodilno vlogo. Odpor proti Czerninovi kandidaturi bo brez dvoma ogromen.

= **Zunanja politika Madžarske.** Budimpešta, 26. septembra. V parlamentarnem odseku za zunanje zadeve je imel Teleki govor o madžarski zunanji politiki, rekoč, da najprvo poroča, da so zveze s sosednimi državami vzpostavljene zlasti na gospodarskem polju kljub temu, da so naši bratje, od nas odtrgani, še vedno tlačeni. Potem je govoril o francoski politiki napram srednji Evropi. Francozi so storili nekaj korakov do nas, na katere smo odgovorili, da jim hočemo ugoditi. Francija nas je podpirala v mnogih slučajih, tako zlasti s preskrbo z ogljem. Druge velesile in dunavska komisija kažejo dobrohotno interesiranje za Madžarsko na gospodarskem polju Glede Avstrije upa, da bo mogoč sporazum v zadevi zapadne Madžarske. Odnošaji z Nemčijo so dobri, s Poljsko istotako.

= **120.000 Madžarov pod orožjem.** »Arbeiter Zeitung« poroča, da šteje madžarska vojska 21 infanterijskih polkov, 21 eskadronov kavalerije, 7 oddelkov s strojnimi puškami, 21 poljskih baterij, 7 saperskih bataljonov in 82 bataljonov orožnikov, vsega skupaj 120.000 mož, dovoljena pa je Madžarski po mirovni pogodbi vojska 35.000 mož. List dostavlja, da veje v madžarski armadi vojni duh.

= **Japonska delegacija na glavni skupščini Zveze narodov** bo štela okoli 60 oseb. V Ženevo je že dospelo japonsko odposlanstvo in najelo sobe v treh hotelih.

= **Člani Zveze narodov.** Zveza narodov obstoja službeno od 10. januarja 1920, t. j. od dne, ko je bila ratificirana versailleska mirovna pogodba. Tega dne je postalo 19 držav članic Zveze narodov. Osem drugih držav se je pridružilo Zvezi na podlagi ratifikacij mirovnih pogodb. 13 držav, ki so bile v svetovni vojni nevtralne, je sprejelo vabilo k pristopu Zvezj narodov. Kitajska je postala članica na podlagi mirovne pogodbe z Avstrijo. Nadalje je prosila cela vrsta držav za sprejem, o katerem bo sklepala glavna skupščina, ki se vrši 15. novembra 1920.

= **Novinarji na glavni skupščini Zveze narodov.** Iz Ženeve poročajo, da je ženevsko novinarsko društvo prevzelo na željo državnega sveta nalog, da pripravi slovesen sprejem mnogoštevilnim tujim novinarjem, ki se bodo udeležili glavne skupščine Zveze narodov. Ženevsko novinarsko društvo je vzelo v najem hotel, v katerem bodo stanovali tuji novinarji.

= **Italijanski kralj nad vatikanskimi vrtovi.** Rim, 26. septembra V petek si je ogledal kralj Zeppelin »L. 61«, izročen Italiji. Poveljnik »Rome« je povabil kralja v aeroplan, ki se je nato peljal v aeroplanu nad Rimom. Ko je plul nad vatikanskimi vrtovi, se je baš vozil tam papež Benedikt. Ustavil je voz, izstopil in občudoval krasen zrakoplov. Kralj ga je dobro videl, papež si pa ni mogel misliti, da se vozi nad njim italijanski kralj, ki drži njega zaprtega v Vatikanu.

= **Ves Kavkaz proti boljševikom.** — Carigrad, 26. septembra. Najnovejša poročila naznanjajo, da se je prebivalstvo na Kavkazu, v Azerbejdjanu, potem kozaki ob Donu, uprlo proti boljševiškemu režimu in odločno izjavilo da se hoče za vselej rešiti boljševiškega jarma. Organizirajo se skupine in pripravlja se skupna fronta proti rdečim tlačiteljem prebivalstva Orožja in municije ne manjka, vabijo se v boj proti boljševikom tudi bližnji perzijski rodovi. Rdeče čete so zapustile Bakir in odšli so boljševiški komisarji, ker se boje razjarjenega ljudstva.

Telefonska in brzojavna poročila.

IZ NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA

— **Beograd,** 28. sept. Na današnji seji narodnega predstavništva se je vršilo prvo giasovanje o saintgermainski mirovni pogodbi, ki je bila sprejeta s 175 proti 3 glasovom. Minister na razpoloženju in narodni poslanec Viljem Bukšeg je v imenu socijalnodemokratskega kluba stavil na ministrskega predsednika interpelacijo zaradi znanih dogodkov na Hrvatskem ob priliki žigosanja konj in živine. Ministrski predsednik dr. Vesnić je odgovoril v dolgem govoru, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri ob 16.

Beograd, 28. septtembra. Ministrski predsednik dr. Vesnić je na interpelacijo poslanca Bukšeka glede nemirov na Hrvatskem odgovoril, da si je vlada o teh dogodkih dala točno poročati in da je prišla do prepričanja, da nemirov ni povzročilo žigosanje živine. Nepoštena agitatcija je zapeljala del hrvatskega naroda do izgredov, katerih jedro je političnega značaja.

POGAJANJA Z ITALIJO.

— d **Zagreb,** 28. sept. »Narodna Politika« poroča iz Beograda, da se bo še ta teden sestal ministrski svet pod predsedstvom regenta, na katerem bo padla odločitev glede kraja in časa pogajanj z italijanskimi delegati. Minister za zunanje stvari dr. Trumbič bo dobil potrebna navodila za pogajanja, obenem pa se bo tudi ponudilo Nikoli Pašiču, naj sodeluje pri pogajanjih.

DELAVSKO GIBANJE V ITALIJI.

— d **Rim,** 28. sept. (Stefani) V komunikeju agitacijskega komiteja glede na referendum o rimskem dogovoru zaradi kovinske industrije se veli: Komite pozivlje sekcije, da urede, da delavci zapuste tvornice od ponedeljka dalje. Delavci bodo počakali, da se prične zopet normalno delo, kar bo najkasneje 4. oktobra. Delavski odbori bodo tvornice zopet oddali industrijalcem, s katerimi se bodo dogovorili o normalni vzpostavitvi dela. Kakor poročajo listi, so delavci zapustili že mnogo tvornic.

MALA ANTANTA.

— d **Varšava,** 28. sept. V Varšavo so dospeli nastopni poljski poslaniki: Pilc iz Prage, Sembek iz Budimpešte, Skrzynski iz Bukarešte in Jodko iz Carigrada. Njih prihod je v zvezi z načrtom dr. Beneša glede male antante in z namero Take Jonesca, združiti vse države med Baltskim in Egejskim morjem v eno zvezo. Razgovori bodo trajali nekaj dni.

OPREZNOSTNE ODREDBE PROTI KUGI.

— d **Zagreb,** 28. sept. Na Reki so se doslej pojavili skupno 4 slučaji kuge, ki je bila zanešena z ladjo iz Batuma, natovorjeno z nafto. Na naši strani demarkacijske črte, odkoder se ne poroča o nobenem primeru obolenja na kugi, so bile ukrenjene vse potrebne zdravstvene odredbe, da se ne zanese tudi na naše ozemlje opasna bolezen. Zdravstveno policijske odredbe se strogo izvajajo ter jih nadzira zadostno število zdravnikov. Posebna pozornost se posveča čistosti in uničevanju podgan. Ves železniški promet potnikov in blaga z Reko je ustavljen. Istotako so podvzete stroge odredbe, da se prepreči prehod ljudi in prenos blaga na naše ozemlje z Reke oziroma Sušaka.

— d **Bakar,** 28. sept. Z ozirom na dejstvo, da so se na Reki pojavili 4 primeri kuge, so naše zdravstvene oblasti ukrenile vse potrebne korake opreznosti. Zdravstveni načelnik dr. Lechert je dospel osebno semkaj ter odredil potrebno, da vrše zdravniki-bakterijologi zdravniško policijsko službo na demarkacijski črti proti Reki. V Bakru samem je ustanovljena ambulančna bakterijološka postaja, v bližini železniške postaje v Bakru pa je določena posebna hiša za karantensko postajo. Na ozemlju zdravstvenega odseka za Hrvatsko in Slavonijo se do sedaj še ni pojavil noben sumljiv slučaj. Na prebivalstvo je bil izdan poseben proglas, naj posveča posebno pozornost uničevanju podgan in pazi na snago.

ČEŠKOSLOVAŠKI SOCIJALNI DEMOKRATI.

— d **Praga,** 28. sept. Predvčerajšnjim se je otvoril kongres socialistične strankarske levice, na katerega je došlo 328 delegatov, največ iz slovaške in karpatskih krajev. Od teh se je samo mal del izrazil za moskovski program, med tem ko so proti odboru stranke socijalni demokrati vstrajali na svojem stališču, da ne odobravajo tega programa in da zahtevajo brez fraz, naj se socialisti odrečejo tretji internacijonali.

PADANJE CEN.

— d **London,** 27. sept. „Times" poročajo iz New Yorka: Padanje cen blaga v Ameriki se mnogo presoja. Več tvrdk je naznanilo znižanje cen za 30 do 40 odstotkov. Trgovinski tajnik meni, da se bodo cene še bolj znižale. Ameriški trgovski krogi sodijo, da je dviganje tečajev doseglo svoj vrhunec in da bodo sedaj padali.

ANTARKTIČNA EKSPEDICIJA.

— d **London,** 27. sept. (Reuter) Danes je odpotovala antarktična ekspedicija pod vodsrvom Cópesa. Potovanje bo trajalo sedem let.

NAŠE TERJATVE V AVSTRIJI.

— d **Beograd,** 27. septembra. »Pravda« piše: V finančnem odseku se je razpravljalo o dejstvu. da imajo oni Jugosloveni, ki so preje pripadali Avstro - Ogrski, še sedaj mnogo terjatev pri avstrijski in ogrski poštni hranilnici. Terjatve naših državljanov pri dunajski poštni hranilnici znašajo v čekovnem računu do 15 milijonov kron, na vložkih pa 12 milijonov kron, vsega skupaj torej 27 milijonov kron. V Budimpešti imamo terjatev za 28.000 kron. Naloga diplomatične intervencije bo, da se te zahteve in terjatve likvidirajo.

»LLOYDOVI« BRODOVI IZROČENI ITALIJI.

— **Rim,** 27. septembra. Italiji so končno izročeni »Lloydovi« brodovi »Gablonz«, »Cleopatra«, »Semiramis«, »Habsburg«, »Brünn«, »Graz«, »Leopolis«, »Praga« in »Africa«. Na posebno slovesen način se razobesijo na brodovih italijanske zastave.

KONFERENCA V BRUSELJU.

— d **Berolin,** 24. septembra. Listi javljajo iz Brusija: Danes popoldne je bila otvorjena v poslopju belgijskega parlamenta prva seja finančne konference, ki jo je priredila Zveza narodov. Predsednik Ador je imel govor, v katerem je opozarjal na težavne razmere v Evropi in izjavil, da se konferenca ne bo dotaknila vprašanj, ki so bila rešena z določili versailleške mirovne pogodbe. Konferenca ima le tehnični značaj. Belgijski ministrski predsednik Delacroix je pozdravil zborovalce v imenu belgijske vlade in je govoril o nadah, katere stavijo v konferenco množice v vsej Evropi. Te nade ne smejo biti prevarane.

Z RUSKIH BOJIŠČ.

— d **Moskva,** 28. sept. (Brezžično) Frontno poročilo od 27. t. m.: 30 vrst južnovzhodno od Slonina in vzhodno od Kobrina krajni boji. Ob Pripjetu izvidno delovanje. 20 vrst severnovzhodno od Rovna smo zasedli nekatere kraje. Zapustili smo Proskurov. Pri Starokonstantinovu boji s sovražno konjenico.

— d **Kodanj,** 28. sept. (DKU) Po brzojavki iz Sebastopola, je general Wrangel napadel boljševike severno od Aleksandrovska. Več boljševiških oddelkov je kapituliralo. Konjenica generala Wrangla je prekoračila Dnjepr in je zasedla več mest v gubernijah Poltava in Jekaterinoslav.

VOJNA PROTI BOLJŠEVIKOM.

— d **Varšava,** 28. sept. Poročilo s poljske fronte: Zavzeli smo Rokitno in prodrli preko prekopa, ki veže Dnjeper z Bugom, zasedli več mest in ujeli 1500 rdečih vojakov.

— d **Varšava,** 28. sept. (Brezžično) Frontno poročilo od 27. t. m.: Južno od Pripjeta je položaj neizpremenjen. Severno od Pripjeta se vrše za nas ugodni boji. Sovražnik se na vsej fronti umika. Tu pa tam se trdovratno ustavlja. Naše čete se bližajo reki Tari. Naši oddelki so prodrli do reke Njemen, naša konjenica pa je prišla pri Lidi sovražniku za hrbet. V ozemlju Suwalki je obstreljevala sovražna artiljerija naše postojanke.

NOVI BOLJŠEVIŠKI MIROVNI POGOJI.

— d **Moskva,** 27. septembra. V novih navodilih, ki jih je prejela ruska mirovna delegacija v Rigi, izjavlja sovjetska vlada, da mora priznanje neodvisnosti Ukrajine, Litvanske, Bele Rusije in Vzhodne Galicije po Poljski in Rusiji tvoriti podlago za bodočo mirovno pogodbo. Zastopstva, ki so si jih izvolile te države, se morajo priznati. Glede Vzhodne Galicije naj odloči ljudsko glasovanje, pri čemer pa prihaja v poštev le ono prebivalstvo, ki res dela. Ako Poljaki ne bi pristali na to, potem predlaga ruska vlada, naj ta vprašanja ostanejo odprta in naj poljska vlada vzame na znanje, da se Rusija odreka zahtevi po znižanju poljske vojske, oddaje orožja Rusiji, postopni odpravi vojne industrije in po prepustitvi železnice Volkovijsk - Grajevo. Rusija je še vedno pripravljena skleniti premirje in prehodni mir ter med Poljsko in Rusijo priznati mejo, ki poteka precej vzhodneje kot ona, ki jo je določil vrhovni svet. Ako bi poljska vlada zavrnila to ponudbo, potem bi po mnenju ruske vlade s tem izjavila da si želi zimske vojne. V tem primeru ostanejo ravnokar navedeni mirovni pogoji — veljavi le do 5. oktobra.

FINANČNA KONFERENCA V BRUSLJU.

—d **Berlin,** 28. septembra. Listi poročajo iz Bruslja: Današnjo sejo finančne konference je otvoril podpredsednik konference Brand, ki je v svojem poročilu omenjal, kako bi se dalo doseči prihranke. Po njegovem mnenju bi se dalo to doseči z znižanjem vojaških stroškov in z znižanjem neproduktivnih izdatkov, dalje z zvišanjem železniških in poštnih tarifov ter pristojbin za druge javne naprave. Končno se je govornih zavzemal za čim skorajšnjo vzpostavitev svobodne trgovine. Belgijski ministrski predsednik Delacroix je dejal, da se mora delati na to, da se gospodarstvo z obdavčenjem kapitala ne zamori, temveč pospešuje. Angleški odposlanec lord Calmers je izvajal, da je omejitev izdatkov le tedaj možna, ako se izvede splošna razorožitev. Italijanski zastopnik je poudarjal, da mora država v slabem finančnem položaju, ako je dohodninski davek premajhen, poseči tudi po imovinskem davku, kakor se je to zgodilo v Italiji. Francoski delegat Yvenol je omenjal, da mora finančna konferenca pač dajati splošne nasvete, da pa mora biti davčna politika kot taka prepuščena posameznim državam.

SPEJEM V ZVEZO NARODOV.

—d **Berlin,** 28. septembra »Berliner Tagblatt« javlja iz Bazla: Kakor se poroča iz Londona, je poslanik Zjedinjenih držav Davis v svojem razgovoru z zastopnikom lista »New York Times« izjavil, da bodo Nemčija, Avstrija in Madžarska v kratkem sprejete v zvezo narodov.

Iz naše kraljevine.

— **Hrvati proti obrtnemu davku.** Z ozirom na ukazni zakon o poslovnem in obrtnem davku se je sestal v posvetovalnici trgovsko obrtne zbornice ožji odbor vseh tukajšnjih gospodarskih organizacij z nalogo, da izdela elaborat. ki bi se naj predložil ministru za finance. Po večurnem posveto-

vanju je odbor izdelal kritiko vseh posameznih postavk tega zakona, ki se bo predelala v spomenico. Na širši konferenci, kateri je prisostvoval tudi podban in zastopniki posameznih političnih strank, se je razpravljalo zelo podrobno o tem ukaznem zakonu. Vsi zastopniki so poudarjali, da je škodljiv za naše gospodarske kroge, prisotni podban pa je omenil v kratkem nagovoru, da bo najizdatneje podpiral upravičene zahteve gospodarskih krogov. Obenem je bil izvoljen odbor, ki pojde kot deputacija gospodarskih krogov v Beograd ter izroči ministru za finance osebno tozadevno spomenico. — d

— **Žrtve kmetske vstaje na Hrvatskem.** Zagreb, 28. septembra. Po točnih oblastvenih informacijah je bilo pri zadnjih kmetskih uporih na Hrvatskem ubitih 24 oseb in sicer 14 kmetov, 3 uradniki, 1 častnik, 2 orožnika, 2 vojaka in 2 finančna stražnika. Ranjenih je bilo okrog 100 oseb.

— **Prepovedan list.** Ban je prepovedal razširjenje v Gradcu izhajajočega lista »Korrespondenz Süd« na ozemlju Hrvatske in Slavonije.

— **V sobi, kjer je umrl Fran Ferdinand.** O posetu regenta Aleksandra v Bosni je spremljala ministrskega predsednika drja Venića v Sarajevu tudi njegova soproga. Gospa Vesnićeva je stanovala v palači armadnega poveljstva in sicer prav v tisti sobi, kjer je 28. junija 1914. izdihnil avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinad.

— **Iz Sarajeva izganjajo vse Albance,** ki so se mudili tam v raznih trgovskih in zakotnih poslih. Oblast jim je te dni ukazala, da morajo nemudoma zapustiti mesto.

— **Naša narodna vojska, zbrana v Sokolu,** se je, kakor vedno, tako tudi za regentovega bivanja v Sarajevu odlikovala. Kjerkoli je bilo treba delati red, držati disciplino, so bili Sokoli na svojem mestu. Iz vse pokrajine in južne Dalmacije so se zbrali v Sarajevu, da počaste visokega gosta in store z vsemi svojimi silami vse, da bi bilo njegovo bivanje kar najlepše in slavlje najimpozantnejše. Ves čas slavnostnih dni je igral Sokol eminentno vlogo.

— **Seminar za slovansko filologijo na vseučilišču v Zagrebu** se je sedaj na novo uredil tako-le: 1.) Oddelek za hrv.-srbski jezik, 2.) za hrv.-srbsko književnost, 3.) za slovenski jezik in književnost, 4.) za staro jugoslovensko književnost, 5.) za slovanske jezike in književnost v obče. Po potrebi se bodo osnovali še drugi oddelki.

Glasovi s Koroškega.

Boj, srdit političen boj, se razvija na celi črti. Vse z napetostjo pričakuje 10. oktobra. Slovenske mase koroškega ljudstva stoje majestetično nasproti peščici Nemcev in nemčurjev, ki se penijo jeze, švigajo sem in tja z avtomobili, ki jim jih je dala na razpolago vlada in drugi posestniki vozil. Omenil sem že v enem prejšnjih dopisov, da je dala avstrijska vlada nemškemu agitacijskemu odboru v Celovcu na razpolago poleg luksurijoznih avtomobilov tudi 18 tovornih avtomobilov, ki služijo edino v to svrho, da prevažajo v cono A najete pretepače in izzivače. V nedeljo 26. septembra t. l. pripeljala sta dva oddelka te vrste ljudi v Rožno dolino in sicer eden v Bistrico, drugi pa v Apače; vsak oddelek je štel po 4 polne avtomobile. Ker pa mi nismo tako srečni, da bi imeli na razpolago vozove za naše neumorne delavce, kam-li za prevoz naših fantov takole na kak potreben nedeljski izlet, mora se to pač storiti peš in tako se je dogodilo tudi v nedeljo, da se je povsod o pravem času in na primeren način povedalo nemškim plačanim pretepačem, da oni tu niso doma in da nimajo temeljem predpisa plebiscitne komisije v coni A prav čisto ničesar iskati. Ti so potem dobro podučeni, eden hitreje kakor drugi, odkurili tja, od kjer so prišli, da niso imeli časa klicati niti »na svidenje«. Za spremembo pošljejo sem in tja iz Celovca v cono A polne avtomobile letakov, lepakov, brošur in novin najumazanejše vsebine, ter trosijo ta gnoj kar po cestah ali jih pa lepijo po hišah, zidovih, ograjah, drevju in telegrafskih drogih. Vemo pa že naprej, da bodo ti ljudje po plebiscitu nedolžno zavijali svoje oči in bodo na vse pretege zatrjevali, da so vse škadale delali le na videz, ker se niso hoteli zameriti ne enemu in ne drugemu, a glasovali da so le za Jugoslavijo. Pa ne bo nič pomagalo, ker časa so imeli dovolj, da bi spregledali in se vrnili v naročje matere, ki jih je rodila in vzgojila. Še sedaj je čas, čeprav stojimo tik pred plebiscitom, da dokažejo na primeren način, da so bili zaslepljeni in zapeljani. Posebno si pa mora naš narod zapomniti tri izdajalce, ki so Judeži vseh Judežev, to sta župnika Fajnik in Avguštin Križaj in monsignor Podgorec v Celovcu. Fajnik je dobil že majhen del zasluženega plačila pri zadnjem, po nemčurjih sklicanem shodu v Bistrici, ko ga je ljudstvo opljuvalo, da ni ostala niti krpica na njem suha, popolno plačilo pa mora še priti.

Politični boj divja naprej, a mi stojimo trdno kakor skala in nobena sila nam ne bo vzela tega, kar je naše, če pride tudi do boja na nož. Sila sicer ni naše orožje, naše orožje je bela glasovnica, s katero bomo celemu svetu dokazali, da je bil v zmoti glede Koroške in da je bil nam vrinjeni plebiscit zločin, storjen na delu jugoslovenskega naroda, ki ljubi svojo grudo, kakor samega sebe in ki hoče biti združen v svobodni državi s krvnimi brati in sestrami. Nikdar nismo ljubili Avstrije, ki nam je bila vedno mačeha, a še manj jo ljubimo sedaj, ko je postala star črviv panj, ki potrebuje le lahkega sunka, da se zruši v kup smeti, ki je poleg vega tega še pod kuratelo, kakor kak star grešni zapravljivec. Dovolj časa smo bili sužnji tujca, sedaj pa hočemo biti prosti in svobodni gospodarji na lastni zemlji, v lastni hiši. To hočemo in prav čisto nič drugega ter želimo, da to dosežemo mirnim in pravičnim potom! Gorje pa njemu, ki bi le poskusil rušiti to pot našega stremljenja. **Rožan.**

Ob enajsti uri!

Avguštin Križaj, bivši župnik guštanjski, je napisal to brošuro. Križaj — pristno slovensko ime — Križaj, izdaja v tej brošuri, ki jo imenuje opomin slovenskim Koroščem, svoj rod, da ga moramo prištevati najbolj strupenim in najbolj neznačajnim sovražnikom. Ne da bi mogla njegova brošura kateregakoli našega človeka zapeljati in spraviti v zmoto ne da bi mogla komursibodi vcepiti preričanje o edini zveličavnosti nemčurstva, tvori ta brošura najnizkotnejše izdajstvo nad našo domovino in nad vsem koroškim ljudstvom. Poslužuje se pri tem najpodlejše metode, ki jo poznamo, ter kliče na pomoč Boga in v svoji nemčurski jezavosti proklinja na desno in levo. V imenu ljubezni, spoštovanja in hvaležnosti skuša ta propalica pregovoriti omahljivce in jih prepričati, da so Nemci skrbeli za njih duševno izveličanje, navajajoč svetnike nemškega pokolenja, navajajoč imena posameznih duhovnikov, proslavljajoč najhujše ponemčevalnice, v duhu narodne nestrpnosti vodene šole ter stopa končno na plan tudi z gospodarsk. potrebami koroškega ljudstva. Narodno pesem, ki ji je podtikal znani Koschat nemško besedilo, polaga v grlo nemškim Koroščem, potvarjajoč umetniško - zgodovinsko dejstvo, priznano tudi od Nemcev samih, da so te pesmi vzrasle na naših tleh. Da mrgoli v ostalem brošura laži, nam ni treba šele naglašati, vmes pa pove vendar tu in tam kako resnico, ko tarna o nevarnosti, ki preti Celovcu in Beljaku. Ogabne svoje klevete podpira z znanimi tiradami o vojni, ki baje grozi naši državi in kliče koroške Slovence, da naj glasujejo za Avstrijo. Njegove besede niso vredne, da se omenijo, zapeljati ne morejo nikogar. Zapisali smo pa to samo za to, da pribijemo in pokažemo vsemu zavednemu ljudstvu na Koroškem izdajstvo bivšega guštanjskega župnika Avguština Križaja.

— **Italijanski častnik se udeležuje pretepov.** Iz Pliberka nam pišejo: Za nedeljo, 26. t. m. so sklicali Nemci in nemčurji, — ker javnega shoda ne morejo prirediti, — shod po § 2. Da bodo nemoteno zborovali, so naročili 6 avtov celovških Nemcev. Zborovanje se je vršilo v pivovarni. Priporočamo vladi, da pošlje tej še več ječmena za varenje, kakor ga je bila dovolila, ko ni bila še prosta trgovina. Zbralo se je približno 400 Nemcev in nemčurjev z otroci vred. Varnostna straža, — Celovčani pod krinko »Sängervereina«, so se peljali v Pliberk z avtomobili v gostilno k Niemetzu, kjer so se pošteno najedli in napili, ker so prišli lačni kakor divje zverine. Proti osmi uri se je nahajalo nekaj Slovencev na Krekovem trgu. Gnala jih je radovednost, pogledati kaj Celovčani delajo. Med temi je bil tudi Pliberčan Krepl, katerega so vabili k Niemetzu z besedami: »sie sind ein fescher Mensch, kommen sie nur herein.« Gostilniški prostori so bili prepolni in zato je ostal zunaj pred vrati, na kar je odšel na trg. Zaklical je »Živela Jugoslavija«. Na to so planili na njega. Prvi ga je udaril nadebudni lekarničar Schwartze, nakar so navalili na njega še drugi. **Med temi napadalci je bil tudi predsednik plebiscitne komisije okrožja Pliberk italijanski podpolkovnik, ki ga je tudi udaril.** Radovednost je prignala tudi klobučarja Ovčaka pogledat, kaj se vrši. Bil je popolnoma miren. **Tega je udaril signor tenente collonelo po nosu, da je bil takoj ves krvav. Gospod predsednik je bil v civilu.** Tako se je pokazala popolna nepristranost italijanskega predsednika. Ne samo to, da se je udeležil napada, reagiral je tudi na klic »živela Jugoslavija« s »Krepa Jugoslavija«! Priče so na razpolago. Tako nepristranska komisija mora takoj izginiti. Vsa hvala gre angleškemu in francoskemu častniku, ki sta samo mirila in varovala svojo nevtralnost. Ko je nastopilo orožništvo, poskrili so se vsi nemčurji kakor ščurki, ter bežali po stranskih izhodih. Voditelj dr. Herbst je pa kričal: »alles in die Hauser.« Da si ne bomo dali nuditi kaj takega, za to bomo že poskrbeli. One Celovčane pa vabimo, naj pridejo le še enkrat. Tedaj bo pa druga pela. Capito.

Koroška mladina v Ljubljani.

Po kosilu, katero so nudili ljubljanski požrtvovalni gostilničarji koroškim izletnikom, so bile popoldne nekatere kulturne prireditve, da so naši koroški bratje zamogli spoznati in občutiti kulturno silo srednjega Slovenije. V dramskem gledališču so popoldne ob 3. posetili »Pepelko«. Gledališče ni moglo sprejeti vseh izletnikov, kajti njih število je bilo nepričakovano visoko. Zato so nekateri odšli pred Narodni dom, kjer se je kljub deževnemu vremenu zbrala velika množica občinstva. Koroški malčki so posedli po sedežih. Začasno je prenehal dež. Ljubljanski Sokol je pričel z nastopi svojih vztrajnih vrst. Uvod so otvorili junaki-Sokoli s simbolično vajo »Naprej«. Nastopili so dalje dečki in deklice s prostimi vajami. Program se je moral znatno skrajšati, ker je vedno od trenotka do trenotka začelo deževati. Prireditvi sta prisostvovala tudi generala Dokić in Majster. Vsem vajam so koroški malčki z zanimanjem sledili ter iskreno ploskali Sokolu. Proti koncu prireditve so prišli še oni iz gledališča. Prostor pred Narodnim domom se je napolnil od glave do glave. In škoda, da je prireditvi nagajal dež in da ni bilo mogoče postaviti kakih provizoričnih razglednih tribun, da bi bil tako našim bratom omogočen popolen užitek. Telovadba je izletnike naravnost fascinirala, zlasti pa poslednja točka, vaje na krogih in drogu. Vratolomne, precizne in eksaktne vaje telovadne vrste so nenavadno učinkovale, tako na starčke, ženice, fante in šolsko deco. Naravnost z zamaknjenjem so ti ljudje zrli v vsak telovadčev gib na orodju. Umevno, da so Sokole pozdravljali z iskrenim, navdušenim ploskanjem. Kratko. Moralni učinek Sokolove improvizacije je bil na Koroščе globok.

Po končani prireditvi je bilo v areni Narodnega doma razdeljevanje daril. Vsak malček je bil obdarjen z malim spominom

Okoli 8. zvečer so izletniki odšli v dolgi povorki proti kolodvoru med navdušenim nazdravljanjem in vzklikanjem ljubljanskega občinstva. V dveh posebnih vlakih so se odpeljali proti Koroški z veselo nado: »Na svidenje v svobodni Jugoslaviji!« — Kakor čujemo iz informiranih krogov, so na koroških kolodvorih pričakovali dohod izletnikov naši zavedni fantje, organizirani v močne stražne oddelke, da so jih obvarovali pred eventualnimi nočnimi napadi nemških tolovajev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. septembra 1920.

— **Nemci bi radi dobili na Koroško angleške čete!** »Neue Freie Presse« priobčuje iz Celovca poročilo svojega posebnega dopisnika, ki se glasi takole: »V krogih medzavezniške plebiscitne komisije izjavljajo, da je že pred 5 ali šestimi meseci došla angleški vladi prošnja, da bi poslala v glasovalno ozemlje na Koroškem angleške čete. Angleška vlada pa takrat absolutno ni bila voljna, da bi ugodila tej prošnji plebiscitne komisije. Zato je morala doslej izostati odpošiljatev angleških čet. Sedaj je bila znova poslana v London prošnja, da bi se poslalo to vojaštvo. Obstoje pa še vedno dvomi, da-li bo to pot angleška vlada pripravljena to zahtevo izpolniti ali ne. Vsekakor se plebiscitna komisija z vsemi sredstvi trudi, da bi zagotovila svobodno glasovanje in preprečila vsak teror.« Ta vest je tendencijozna, kar se razvidi že iz tega, da mednarodna plebiscitna komisija ni mogla pred petimi ali šestimi meseci prositi angleške vlade za angleško vojaštvo, ker takrat še sploh nobene plebiscitne komisije ni bilo na Koroškem. Očividno je torej, da gre tu samo za pobožno željo Nemcev, katera želja pa se ne bo izpolnila.

— **Celovški nemčurski tolovaji na delu.** V nedeljo 26. t. m. je prišlo iz Celovca v Velikovec približno 30 nemčurjev izzivat slovensko misleče prebivalstvo. Popivali so v gostilnici pri Kordešu v Malem Št. Vidu. Ko so se vračali v Celovec, so srečali našega orožnika Karbona, ki je bil tamkaj v službi. Brez vsakega povoda so ga napadli s koli in ga med divjim zmerjanjem pobili na tla. Nezavestnega in vsega krvavega so pustili ležati na cesti. Tam so ga pobrali domačini in prepeljali v velikovško bolnico, kjer je danes dopoldne v težkih bolečinah umrl. — Iz Celovca se je pripeljalo v nedeljo 26. t. m. popoldne 13 tovornih avtomobilov nabito polnih raznih temnih elementov iz Celovca. Razposlani so bili po vsej coni A, da hujskajo in izzivajo naše ljudi. Na povratku v Celovec so v Velikovcu ustavili ter napadli tukajšnje uradnike, ki so se mirno vračali z nedeljskih izletov domov. Ogrožali so jim življenje in marsikateri si je moral z orožjem v roki in s pomočjo orožniške asistence napraviti pot skozi pijano drhal do svojega stanovanja.

— **Jakob Smole †.** Včeraj v tore kje zatisnil trudne oči mož izrednega dela za svoj narod Jakob Smole, predsednik Naprednega gospodarskega in prosvetnega društva za Krakovo in Trnovo, oficijal tobačne režije, star 57 let. Narodna in napredna ideja je izgubila z njim eno najtrdnejših opor v trnovskem okraju. Smole je bil, ki je z vso le njemu lastno žilavostjo in vnemo vodil vse Ciril-Metodove in druge napredne prireditve svojega okraja, delal je za take reči z brezprimerno požrtvovalnostjo noč in dan, porabil za nje vse svoje dopuste, samo da bi koristil svojemu narodu. Zdaj ga ni več! Ni ga več moža, ki nam je z dobrimi izkušenimi nasveti pomagal več kot sto drugih z dolgoveznim »razmotrivanjem«. Pokojni Smole je bil kot vnet Ciril-Metodar vedno v odboru šentjakobsko-trnovske moške Ciril-Metodove podružnice, bil je odbornik Sokola II., občinski svetnik ljubljanski, odbornik Mestne hranilnice ljubljanske. Kot zakupnik Kolezije je povzdignil to kopališče in je moderno preuredil. Za mestno uradništvo je bil vedno zavzet in je vsikdar glasoval za zboljšanje njegovega gmotnega položaja. Bodi blagemu možu ohranjen med nami najlepši spomin, preostalim pa naše srčno sožalje!

— **Političnim organizacijam JDS v Ljubljani.** Polit. društvo za Trnovo in Krakovo je izgubilo svojega večletnega predsednika g. Jak. Smoleta, hišnega posestnika, oficijala tob. tovarne, gostilničarja v Koleziji itd., ki je včeraj zjutraj po daljši zavratni bolezni umrl. V političnem oziru izgubimo z rajnim zvestega pristaša JDS in vnetega agitatorja napredne misli, ki je tudi v komunalni politiki kot dolgoletni občinski svetnik odločno podpiral napredna gospodarska in socijalna stremljenja. Osebno je bil izredno prijazen, vljuden in postrežljiv, tako da ga ohranimo v najboljšem spominu. Vabim vse članstvo ljublj. polit. organizacij, da se v velikem številu udeležite pogreba in izkažete blagemu rajniku zadnjo čast. Predsednik O. o. JDS Ljubljana: Jug.

— **Po Lampetovem vzoru.** Pred tedni smo poročali o ostudnem napadu konzistorijalnega svetnika Janeza Kalana na sokolsko društvo v Radomlju, kateremu je s prižnice očital vse mogoče grdobije. Društveni odbor je radi teh žalitev vložil proti Janezu Kalanu tožbo. Obravnava na to tožbo pa se ne more vršiti, ker gospodu Kalanu ni mogoče dostaviti poziva k razpravi. Gospod Kalan se skriva, kakor svoje čase pokojni dr. Lampe. On je junak pač v obrekovanju, nima pa poguma, da bi odgovarjal za svoje napade, ako se ga pozove pred sodišče. In tak mož hoče »ozdraviti« zastrupljenje naše politične razmere in propoveduje poštenost v strankarski borbi!

— **In Viktor Parma?** Pišejo nam: Ko smo doživeli končno svoje narodno osvobojenje, smo začeli najprej čistiti urade in naklanjati zadoščenje vsem, ki so bili tekom vojne ponižani in razžaljeni. In marsikak prvi je postal poslednji, a tudi marsikak poslednji se je končno dvignil med prve, kamor po svojih zaslugah in prestanih krivicah resnično tudi spada. Zgodila so se kajpada tu in tam tudi kakšna prenagljenja in pretiravanja. No, na nekoga pa se je krivično pozabilo, in že dve leti čaka, da doživi satisfakcijo. Na našega Viktorja Parmo mislimo! Ker je obogatil našo glasbeno literaturo z neštevilom velikih, manjših in najmanjših del, s celo vrstjo oper in operet, pesmi in plesov itd., so ga preganjale brez izjeme vse prejšnje deželne vlade. Ker je deloval neumorno vse življenje za napredek slovenske kulture, za emancipacijo naše glasbe, ker se je žrtvoval brez haska in često tudi brez slave edinole iz ljubezni za procvit našega gledališča ter je pri vsaki priliki in na vsakem svojem službenem mestu dejansko podpiral naša narodna društva, so ga Heini, Schwarzi in drugi nemški mogotci polpretekle dobe odkrito sovražili in nesramno preganjali. Neštetokrat so ga žalili, ga moralno poniževali in mu gmotno hudo škodovali. Marsikak nesposoben tepec, mlad papirnat birokrat, je v Ljubljani naglo avanziral, Viktor Parma pa je moral tičati desetletja na kmetih! In ko se je začela vojna, so ga zaradi objektivne njegove besede o Rusih in Srbih kar brez preiskave hitro zgrabili, pri belem dnevu vlekli po cestah in ga zaprli! Izkazalo se je, da je govoril kot poštenjak, in morali so ga kmalu izpustiti. Toda naprtili so mu hudobno izkonstruirano disciplinarno preiskavo, ki ji je bilo jedro: »Parma je slavofil, zato p. v.« A tudi s to preiskavo mu niso mogli do živega. Vendar je postala Parmi brezkončna nemška gonja prebedasta; zato je otresel prah s svojih čevljev, stopil v pokoj in se umaknil na Dunaj. Težko življenje je prestal ondi! In domovina je skoraj pozabila nanj. Mi pa smo vedno upali, da doživi dan, ki mu prinese zadoščenje za vse bolesti in bedo, ki so jo zvalili nanj zaradi delovanja na slovenskem kulturnem polju zlobni Nemci in nemškutarji. Čuli smo, da je Parma najresnejši kandidat za opernega intendanta in tudi Vaš list je že pisal o tem. — Zdaj je Parma v Mariboru? Ali res ni zanj primernega mesta v Ljubljani? Ali smemo smatrati moža, ki je pravkar zopet ustvaril veliko opero »Zlatorog«, za nerabnega starčka? Ne, mi ga poznamo: čil, čvrst in agilen je! Treba ga je le posaditi na pravo mesto!

— **Žrtev s Koroškega.** Pred prihodom koroške mladine z osebnim vlakom ob 11. dopoldne so v torek 28. t. m. pripeljali s Koroškega postajenačelnika v Svečah, žel. aspiranta g. Frana Mačkovška, katerega so nemški tolovaji ustrelili v desno stopalo. Rana je srednjenevarna. S kolodvora, kjer je bila zbrana velika množica ljubljanskega občinstva za sprejem koroške mladine, so prepeljali ranjenca v Leonišče. — Gospod Mačkovšek je dne 24. t. m. zvečer bil na obisku pri narodnozavedni družini Podlipnikovi v Podgorju. Bil je tam prijateljski sestanek, ki je trajal pozno v noč. V Podgorje se je povrnil prosluli „feldwebel" Truppe, zagrizen volksverovec, ki sedaj organizira poboje in napade na mirne Slovence. Tudi ta revolverski napad je on organiziral.

— **Splošno popisovanje invalidov, vojaških vdov in sirot, internirancev in konfinirancev itd.** Dotorka, dne 5. oktobra 1920, se morajo zglasiti pri županstvu **svojega stalnega bivališča,** v Ljubljani pri Mestnem magistratu, Galetova hiša, II. nadstropje, sledeče osebe: 1. vsi vojni invalidi, 2. vse družine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, seveda tudi take vojne sirote, ki tudi matere nimajo več, 3. vsi bivši interniranci in konfiniranci, ki so vsled internacije ali konfinacije zadobili poškodbo ali bolezen, ali se jim je ta vsled tega poslabšala. 4. vse družine bivših internirancev, umrlih za časa internacije ali konfinacije ali pozneje vsled bolezni, ki so jo takrat zadobili ali se jim je takrat poslabšala, in vse družine oseb, usmrčenih iz političnih ali vojaških razlogov po sovražniku, 5. vsi civilni invalidi, ki so postali invalidni vsled vojnih operacij (vsled metanja bomb itd.). Vojni invalidi in družine padlih, umrlih in pogrešanih vojakov se morajo zglasiti tudi, **če so tuji državljani.** Ker gre za državne pokojnine, podpore itd., naj se vsaka prizadeta oseba v lastno korist pravočasno zglasi.

— **Vojaška realka v Mariboru.** Iz Maribora nam pišejo: Glede na vesti, da se bo inventar mariborske vojaške realke prenesel v Beograd kot »vojni plen« in porabil za beogradsko univerzo, razglaša vodstvo vojaške realke, da je vojaška realka last vojaške uprave in da je izključeno, da bi se poslopje ali inventar porabil v civilne namene. Poslopje se bo porabilo ali kot podoficirska šola ali pa kot druga vojaška akademija, ker itak vojaška akademija samo v Beogradu ne bo več zadostovala. V slučaju, da bi se učne zbirke prenesle v Beograd, bi se tudi tam porabile samo za tamkajšnjo vojaško akademijo.

— **Avtonomija mariborskega mesta.** Nemški listi priobčujejo iz Maribora vest, da bo vlada še pred volitvami odpravila mestno samoupravo v Mariboru. Koliko je na teh vesteh resnice, ne vemo. Zdi pa se nam, da bi ne bilo oportuno, ako bi vlada trpela, da bi mestno upravo v Mariboru dobili v roke Nemci in komunisti, o katerih vemo, da igrajo v Mariboru pod enim klobukom.

— **Imenovanja.** Iz Maribora poročajo: Za ravnatelja državne vinarske in sadjarske šole je imenovan inspektor pri poverjeništvu za agrarno reformo Andrej Žmavc. — Za zastopnika za Zgornjo Radgono je imenovan vladni koncipist Levičnik.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani** sklicuje za četrtek, dne 30. septembra t. l. ob 6. popoldne v gremijalni pisarni sestanek vseh onih trgovcev, ki so prizadeti na trošarini. Udeležba je nujno potrebna, ker se bo vložil protest proti tozadevni naredbi. — Ljubljana, dne 29. septembra 1920. — Načelnik.

— **Razveljavljenje kronskih in vinarskih znamk ukinjeno.** Poštno ministrstvo je razveljavo poštnih znamk kronske in vinarske vrednosti s 30. septembrom t. l. preklicalo. Znamke ostanejo še nadalje v veljavi; razveljavljenje se bo odredilo kasneje.

— **Slušaćem gospod. šum. fakultete v Zagrebu!** Vsi državni izpiti na gospod. šum. fakulteti začno 20. okt. ob 8. zjutraj (ne 6. oktobra, kakor je bilo prvotno javljeno!) France Oblak.

— **Dijaški transport v Češkoslovaško** odide iz Ljubljane v torek, dne 5. oktobra 1920, ob pol 11. uri dopoldne s poštnim vlakom. Za separatni živinski vagon, v katerega se sme vzeti samo ročno prtljago. Transport gre preko Dunaja v Brno—Prago. Dijaška zadruga Praga—Brno.

— **V krogu svoje rodbine** praznuje v četrtek, dne 30. septembra 25letnico svoje poroke s soprogo Leopoldino gosp. Franc Bergant, trgovec in posestnik na Sv. Jakoba trgu. Še mnoga leta!

— **Konec stavke tramvajskih uslužbencev.** Tridnevna mezdna stavka ljubljanskih tramvajskih uslužbencev je končana. Uslužbenci so včeraj dne 28. t. m. ob 1. uri popoldne nastopili delo. Tramvaj zopet vozi. Uslužbenci so imeli le delni uspeh.

— **Mariborska kronika.** Iz Maribora poročajo, da se prične v soboto obratovati z elektriko po mariborskih ulicah. — Iz Marnberga poročajo o slučaju, ki je veletragičen, a doslej samo še nepotrjena govorica, ki se širi po Mariboru. Te dni se je vrnil po dolgih letih vjetništva iz Rusije neki posestnikov sin. Ker je bil ves poraščen in tudi sicer precej spremenjen, ga starši niso spoznali. Hoteč napraviti šalo, je zaprosil sin za prenočišče, zagotavljajoč. da ima mnogo denarja, da bo dobro plačal. Ta zadnja sinova izjava je napotila očeta in mater, da sta sklenila, neznanca ubiti in oropati. Ker je očetu primanjkovalo poguma, je šel v gostilno, kjer se je nameraval napiti, da dobi »korajžo«. Tu je izvedel, da se je vrnil iz vjetništva njegov sin in da je oni neznanec, ki biva pod njegovo streho, in katerega je nameraval ubiti, njegov sin. Hitel je domov, hoteč pozdraviti sina, a ko je prestopil prag svoje hiše, mu je žena skrivnostno naznanila, da je v njegovi odsotnosti že sama ubila neznanca. Oče se je, ko je spoznal svojega ubitega sina, obesil. — Iz ruskega vjetništva se je povrnil v Št. Jur posestnik Kranar, ki je bil že proglašen za mrtvega. Doma je našel ženo poročeno z nekim ruskim vjetnikom in dva otroka. Kranar zahteva zase sedaj ženo in posestvo. — V Kalobju je priredila v nedeljo SLS shod, na katerem je govoril tudi urednik Marko Kranjc. Ta je silno zabavljal na samostojne kmete, nakar so ga le - ti opozorili, naj neha z zabavljanjem. Ker kljub temu Kranjc ni nehal zabavljati, so ga samostojni kmeti, ki so tvorili večino zborovalcev, vrgli na cesto. Zdravstveno stanje ponesrečenega italijanskega majorja Calma, katerega so hoteli pred kratkim prepeljati v Gradec, je jako opasno, tako da je postal prevoz nemogoč. Major ima težke poškodbe tudi na pljučih. Zanimivo je, kako se za težko poškodovanega majorja zanimajo mariborski Nemci, ki so poklicali zdravnika iz Gradca in zbobnali vse mariborske nemške zdravnike. Ker slovenski mariborski listi niso smeli o nezgodi do včeraj ničesar poročati, se je v mestu raztresla vest, da so Jugosloveni napadli majorja. — Včeraj zjutraj je bilo po ulicah nabito več plakatov z napisi: Ven s Kranjci!, katere je policija odstranila.

— **V Rogaški Slatini** je umrl 26. t. m. zdravnik dr. Fritz Hoisel. Zadela ga je kap. Pokojnik je bil sicer Nemec, a se ni udeleževal političnih borb. Bil je konciljanten mož in poštenjak v vsakem oziru. Doma je bil v Celju, kjer je tudi dovršil gimnazijske studije. Blag mu spomin!

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča.

Drama:

Sreda, 29. tm.: Zaprto.
Četrtek, 30. tm.: Hasanaginica, C.
Petek, 1. oktobra: Anfisa, E.
Sobota, 2. oktob.: Hasanaginica, B.
Nedelja, 3. oktobra: Za narodov blagor, izven.
Ponedeljek, 4. oktobra: Anfisa, C.

Opera:

Sreda, 29. tm.: Faust, D.
Četrtek, 30. tm.: Lepa Vida, B.
Petek, 1. oktobra: Trubadur, A.
Sobota, 2. oktobra: Faust, E.
Nedelja, 3. oktobra: Glumači, Kraljica lutk, izven.
Ponedeljek, 4. oktobra: zaprto.

— **Gledališke vesti.** Gosp. Vladimir Marek, bivši nadrežiser v Ljubljani in nato nadrežiser Narodnega divadla v Brnu, je bil definitivno imenovan profesorjem na brnskem konservatoriju. — Nedbalov balet »Iz bajke do bajke« je doživel v Brnu že 50. predstavo ter je vedno razprodan. Uprizori se tudi v Ljubljani. — Novo češko mestno gledališče v Olomucu goji dramo, opero in opereto ter se igra vsak večer. — Novo slovaško gledališče v Košicah goji takisto vse tri stroke ter se igra vsak večeř. Operni repertoar v Pragi obsega danes: Rusalko, Tajemstvi, Její pastorkyna, Dalibor, Jesiko in Lešetinsky kovař, torej same češke izvirne opere! Operni repertoar v Brnu: Tajemstvi, Pikova dama, Hedy; v Olomucu: Prodana nevesta; v Košicih: Hoffmanove povesti in Židovko, v Mor. Ostravi pa Poljub in Nakit Madonin. — Shawova najnovejša veseloigra »Fanina prva igra,« ki je satira na angleško konvenčno moralo, hinavstvo in filistrstvo, je dosegla tudi na narodnem gledališču v Pragi velik uspeh.

— **Slovenska opera** — (Glumači.) Leoncavallov »terno« še vedno vleče. Strast njegove glasbe je zrcalo italijanske duše; on riše afekte in efekte brutalno. Brez globokega poznanja gorečih južnih značajev se je artistom dovolj težko gibati u svojih ulogah. Vendar je bil Drago[illegible] temperamenten in jeklen tenorist, prav dober Canio, zlasti včeraj Njemu raven, je Levar kakor Tonio. Postavil je na oder »Tonia« kakor čutečega človeka z vsem svojim golim značajem zlobnega pohabljenca. V prologu in v prvem aktu, kjer zamore pokazati vse svoje vrline, zasluži iskreno pohvalo. Nedda, Zikova, je nekoliko hladna igralka, a pevsko vrlo dobra, če izvzamem nekatere nastavke visokih not, dokler ne preidejo v naraven in takrat simpattičen, lep ton. Silvio, Romanovski mi je ljubši v Glumačih, kakor v Trubadurju, vendar je kot igralec nekoliko neokreten. Beppo, Mohorič se pošteno trudi, da bi bil dostojen svojih sopevcev. Zbori v Glumačih so precej težki, zato ni zameriti, če je tu pa tam malo cincanja. V celoti pa je rešil zbor svojo nalogo brez večjih nesreč, zbor na koncu prvega akta pa je prav zadovoljiv. Tudi orkester je bil včeraj boljši. Opaža se, da so šli »Glumači« že tretjikrat preko odra. Brezovšek, kakor vedno, na svojem mestu. Režija dobra in vestna.

Emil Adamič

Najnovejša poročila.

JUGOSLOVENSKA - ITALIJANSKA POGAJANJA PRIHODNJI TEDEN?

Rim, 28. septembra. *Zunanji minister Sforza se pripravlja na pot k jugoslovensko - italijanskim pogajanjem, ki se bodo vršila prihodnji teden v Italiji. Pričakuje se iz Beograda poročilo, da se določi dan sestanka.*

SLOVENSKO ŠOLSTVO V ZASEDENEM OZEMLJU.

Trst, 29. septembra. »*Piccolo*« *poroča, da se otvorijo s 1. oktobrom učni tečaji na slovenskih šolah v Julijski Benečiji. Vsled tehničnih ovir. bo uveden na slovenskih šolah nepretrgan urnik. Vlada namerava zasebno šolo pri Sv. Jakobu spremeniti v mestno ali morda celo v državno. Tudi sedem otroških vrtcev, ki so bili dosedaj zasebni, postane najbrž javnih. Zdi se, da bo letos prenešena idrijska realka v Ajdovščino. Vsled pomanjkanja slovenskih srednjih šol je odšlo letos okoli 450 dijakov v Jugoslavijo v svrho nadaljevanja študij, nad 500 dijakov, zlasti učiteljiščnikov, pa se je preselilo v Jugoslavijo, ker edino slovensko učiteljišče v Tolminu ne odgovarja vsem zahtevam. Vlada namerava zato ustanoviti popolno učiteljišče in še en srednješolski zavod, da zabrani na ta način izseljevanje slovenskih dijakov v Jugoslavijo.*

GIOLITTI SE UDELEŽI POGAJANJ Z JUGOSLAVIJO.

Milan, 28. septembra. »Corriere della sera« poroča, da bo Giolitti osebno vodil pogajanja med Italijo in Jugoslavijo in da je izrazil nado, da pride v najkrajšem času do sporazuma. V slučaju, da bi delali Jugosloveni sporazumu težkoče, bo priznal Giolitti novo neodvisno reško državo.

JADRANSKO VPRAŠANJE NA KONGRESU ITALIJANSKIH REPUBLIKANCEV.

Rim, 28. septembra. Na republikanskem kongresu, ki se je vršil te dni v Anconi, se je razpravljalo obširno tudi o rešitvi jadranskega vprašanja. Poslanec Chiesa, član komisije za zunanje zadeve, je izjavil glede Reke, da mora biti Italija hvaležna D' Annunziju, ki je iztrgal kvarnersko mesto iz rok Jugoslovanov. Republikanska stranka se v tem slučaju ne more izreči proti načelu samoodločbe. Nadalje je izjavil, **da je komisija za zunanje zadeve privolila v neposredno pogajanje z Jugoslavijo in sicer brez prejudica z ozirom na mejo na Snežniku. Ako se pogajanja ponesrečijo, bo zahtevala Italija za Dalmacijo avtonomijo. Ta načrt podpirajo pred vsem Angleži.**

Cipriano Facchinetti je v svojem govoru izvajal, **da je londonski pakt tipičen dokument ponesrečene in reakcijonarne politike.** Ponesrečene, ker ne vsebuje Reke, reakcijonarne, ker je temeljila na načelu, da se ne sme oškodovati edinstvo bivše avstro-ogrske monarhije, da morajo procvitati zavezniške dinastije Italije, Avstrije in Prusije na podlagi starega programa monarhistično - konservativne trozveze. Govornik je izjavil, da republikanska stranka ne more sprejeti lekcij od onih patrijotov, ki v žalostnih časih trozveze niso mislili ne samo na Reko, ampak tudi ne na Trst in ne na Tridentsko, dočim so se maloštevilni republikanci borili za zasužnjene brate na drugi strani jadranskega morja.

Glede Reke je mišljenje republikanske stranke čisto in določeno: Reka je italijanska in mora pripasti Italiji. Seveda se ne sme istovetiti Reka z D' Annunzijem. D' Annunzijeva ekspedicija je sicer v prvem trenotku rešila Reko, toda v nadaljnem poteku pesnikove politike ne morejo prevzeti vloge zbora Marco Gratica v D' Annunzijevi pesnitvi »Nave« in ne morejo dovoliti sugestij in ilusij na račun Dalmatincev.

Republikanci priznavajo, da sta Julijska Benečija in Istra neločljivi, da je Snežnik naravna meja Italije, toda z dalmatinskim vprašanjem stoje na stališču narodnostnih načel in se ne morejo zavzemati za nevarne nespravljivosti. Zato pozdravljajo obnovitev neposrednih pogajanj z Jugoslavijo, čeprav vedo, da se bo vsled spletk obeh nacijonalizmov le težko dosegel sporazum. **Italija gre danes na pogajanja z povešeno glavo,** dočim bi bila Italija pred dvema letoma lahko dosegla priviligirano pozicijo med vsemi narodi, ki poznajo pravičnost (!?).

Facchinettijev govor so sprejeli zborovalci z velikim navdušenjem in živahnimi aklamacijami. Nato je predsednik kongresa prečital resolucijo z ozirom na končnoveljavno rešitev jadranskega vprašanja. Resolucija zahteva: **Vzhodno italijansko črto ob črti razvodja Julijskih Alp preko Snežnika z Reko. Aneksijo, neodvisnost, najmanj pa avtonomijo mesta Zadra. Jasne garancije za italijanske skupine v drugih dalmatinskih mestih. Nevtralizacijo vse jadranske obali z otoki vred. Upravno avtonomijo za Julijsko Benečijo.**

Izpred sodišča.

Napadi na napredno učiteljstvo. Pred ljubljanskim okrajnim sodiščem sta bila danes zaradi podlih in sramotilnih napadov na napredno učiteljstvo, zlasti na njega zastopnike na tožbo gg. E Gangla, L. Jelenca in J Dimnika, obsojena klerikalna lista »Slovenec« in »Slovenski Učitelj«. Odgovorni urednik »Slovenca« g. Miha Moškerc je bil obsojen na 400 kron ali 40 dni zapora, odgovorni urednik »Slovenskega Učitelja« učitelj Labernik pa na 100 kron ali 10 dni zapora, in sicer zaradi zanemarjenja dolžne uredniške paznosti.

Nove določbe glede užitnine.

I.

1. Določila pravilnika o trošarini (užitnini) na vino in mošt pomenjajo napram dosedanjim predpisom popolno reformo sistema. Opozarja se pred vsem, da je odslej zavezano trošarini (užitnini) vino, vinski mošt, vinska brozga, sadni mošt, sadno vino, vino iz jagod, sladno vino in medica, torej več vrst pijač kakor doslej. Trošarina (užitnina) znaša 32 K na hektoliter vina, vinskega mošta, vinske brozge, vina iz jagod, vina iz slada in medice, 8 K na hektoliter sadnega vina, sadnega mošta, 60 vin. pa na steklenico vina do tričetrt litra. Za »fina vina« (šampanjec, malaga, kiper i. t. d., sploh vina, ki imajo preko 16° alkohola) veljajo druge določbe. (300 dinarjev od 1 hektolitra v zlatu). Sledna trošarina se pobira po trošarinskih predpisih, ki se bodo te dni razglasili v Uradnem Listu. Najvažnejšo premembo napram dosedanjim predpisom o trošarini na vino vsebuje čl. 4 pravilnika. **Odslej je zavezan plačevati trošarino vsakdo, ki prejme neobdačeno vino v katerikoli množini, bodisi iz lastnih ali pa iz tujih zalog, za neposredni konzum ali pa za prodajo n drobno.** Torej so zavezani trošarini tudi privatniki, ki si nabavijo vina v katerikoli množini za svoj konzum.

Dosledno temu določa pravilnik potrebno kontrolo za producente, prodajalce na debelo, prodajalce na drobno in konzumente, in posebej še transportno kontrolo.

Producenti ter prodajalci na debelo in na drobno se opozarjajo posebno tudi na to, da so zavezani **v treh dneh** potem ko stopijo določila v moč, torej **do 23. septembra t l. podati pristojnemu užitninskemlu uradu prijavo prostorov,** namenjenih za zalogo vina in **prostorov, namenjenih za hranitev obdačljivega vina.** V isti dobi pa je zavezan vsakdo prijaviti vino, vinski **mošt itd., ki ga ima na ozemlju,** za katero velja pravilnik, kontrolnim organom po stanju izza dne 20. septembra t. l. in plačati, **v kolikor** zapade trošarino (užitnino) po novi tarifi. Izvzeta so **samo privatna gospodarstva,** če njih zaloga, posamezne vrste skupaj računjene, **ne** presegajo 25 litrov. Prijaviti je treba ime in bivališče prejemnikovo, natančno vrsto predmetov, množino v hektolitrih in litrih, kraj, kjer so predmeti shranjeni in če se zahteva vračunitev eventuelno že plačanih davščin, ta znesek.

Za kršitev teh predpisov so določene stroge kazni.

2. Pravilnik za izvršitev določila o trošarini na meso izpreminja samo tarifo, sicer **pa ostanejo v veljavi vsi** dosedanji **predpisi o užitnini na meso.** Deželne doklade, ki so bile v različnih delih Slovenije različne, odpadejo pri užitnini od **mesa** prav tako kakor pri užitnini **od** vina.

Zaloge mesa, zavezane trošarini, **treba do 23. septembra t. l.** prijaviti **užitninskemu uradu** ter plačati naknadno trošarino v izmeri razlike med že plačano trošarino in deželno doklado ter državno trošarino po novi tarifi, ako znaša plačana trošarina s prišteto deželno doklado manj, nego nova državna trošarina. Če temu ni tako, se ne plača naknadni davek, a se tudi višji plačani znesek ne povrne. N. pr.: Od 100 kg suhega mesa je bilo plačanih na štajerskem 1 K 88 užitnine in 10% deželne doklade, skupaj 2 K 07 vin. Doplačati je treba, ako je to meso 20. septembra 1920 še neporabljeno, po novi tarifi v III. razredu 4 K manj plačanih 2K 07 vin., torej 1 K 93 vin. Na Kranjskem je bilo za enako množino mesa plačanih 1 K 88 vin. užitnine in 145% deželne doklade, skupaj 4 K 51 v. Ta trošek presega trošarino po novi tarifi. Ni torej doplačati nič, a preplačana diferenca se ne povrne.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske vesti.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani.** Gremij trgovcev opozarja svoje člane, da si nabavijo sledeče »Uradne Liste«: št. 107: Pravilnik za izvršitev določil o trošarini na vino ter pravilnik za izvršitev odredbe o linijski trošarini za zaprto mesto Ljubljano; št. 110: Zakon o državni trošarini; št. 111: **Razglas delegacije ministrstva financ za Slovenijo o davku na poslovni promet** z veljavo od 25. tm. — Dalje opozarja gremij svoje člane na razglas ministrstva trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, glede **posredovalcev pri nakupu blaga, ki je predmet koncesijoniranega trgovskega obrta.** Ta razglas je pribit na mestni deski. k

— g **Cena kisika** iz tvornice kisika v Zeleniku je od 1. septembra t. l. naprej 30 dinarjev za m³, to je za posodo 150 dinarjev. Kavcija za vsako posodo znaša 150 dinarjev in jo mora kupec tekom dveh mesecev na lastne stroške vrniti v Zeleniko.

—g **Centralni narodni gospodarski svet.** V »Jugoslovanskem Lloydu« piše g. N. Berković, predsednik trg. obrt. zbornice za Bosno in Hercegovino gleda na tozadevne članke v tem listu, da se strinja z nazori, da bi bilo prav, ako bi prišli v jugoslovansko poslansko zbornico tudi trgovci, industrijalci, tehničarji itd. v primernem številu glede na mnoga prevažna ekonomska vprašanja, ki pridejo na dnevni red. Tega pa ni pričakovati, ker se ti elementi le malo pečajo s politiko. Ta nevarnost v zvezi s pomanjkanjem praktično in teoretično izvežbanih referentov v ministrstvih popolnoma opravičuje inicijativo za ustvaritev osrednjega narodnogospodarskega sveta. Ako bi se pri nas uvedel parlamentarni sistem z dvema zbornicama ter bi imele za senat volilno pravico trgovsko-obrtne in industrijske zbornice in druge pridobitvene institucije, bi imeli vsaj v tej gornji zbornici selekcijo svojih zastopnikov, ki bi mogli popraviti eventuelne prehitre ali nezadostno obdelane zaključke spodnje zbornice. Gospodarski svet bi bil vedno pri rokah temu ali onemu resortu.

—g **Katastrofa najglavnejše švicarske banke.** Iz Curiha poročajo: Banka za električna podjetja je zaključila za junija poslovni leti 1919 in 1920 s pasivnim saldom 6,666.714 švicarskih frankov napram 4.13 milijonov v preteklem letu. Vseskupni pasivni saldo znaša 55 milijonov frankov, ker so med aktiva štete nepokrite izgube na kurzu valute. Banka je ustavila izplačilo kapitala, kar pomeni za švicarske hranilce katastrofo prvega reda. Elektrobanka se je smatrala za najsigurnejše mesto za vlaganje kapitala, ker se je vedelo, da stoje za njo najuglednejši švicarski zavodi. Propagatorjem se očita, da so s stališča švicarskih interesov delali preveč enostransko glede oddajanja denarja v inozemstvo. Elektrobanka je bila pravzaprav emigracijska banka za švicarski kapital, pa so švicarski prihranki v inozemstvu večkrat prišli v navzkrižje z interesi švicarske električne industrije.

— g **Cene kožam v Avstriji, Madjarski in Čehoslovaški.** Avstrija: Promet živahen, cene stalne. Vaches 220 do 240 kron (90—100 naših, pri nas 170 K), blankkoža 265—300 K (106 do 120, pri nas stane 200 K), box telečja 105—140 K (42—56, 80 K). Madžarska: Vaches 280—300 K (110—120), blankkoža 380—400 K (150—160), črna kravja 520—540 K (200—210, stane 260 K). Čehoslovaška: Vaches 85 K (140), box telečja 30—35 K (50—60).

— g **Cene kožam v Nemčiji.** Neizdelane goveje kože funt 10.50—15.65, telečje kože 16.05—18.75, ovčja krzna 9.70—9.90, izdelane kože, podplati in vache po kg 60—95, goveji box po 16 do 20, konjski chevreaux 13.50—16, boxcalf 18—23, chevreaux 20—35. Čevlji iz govejega boxa 150—10, iz boxcalfa 190—220. Cene so porastle tekom tedna 10—30%. Za finejšo kožo je malo povpraševanja. (S trga 10. sept.)

Borze.

—d **Zagreb,** 28. septembra. Devize: Berlin 192—195, Italija 503—510, London 415—0, Newyork 116—117, Pariz 785—800, Praga 159—160, Dunaj 38 do 38.50. Valute: Ameriški dolarji 113.25 do 113.90, carski rublji 126—128, napoleondor 410—412, nemške marke 192 do 195, italijanske lire 500—505, čehoslovaške krone 162—172, souvereign 0 do 221.

Turistika in sport.

— **Sportni teden.** Vse tekmovalce, ki so dosegli kako prvenstvo, drugo ali tretje mesto, nadalje tudi vse one od zadnje plavalne tekme na Ljubljanici, pozivljamo, da se oglase v pisarni Sportne zveze, Narodni dom, I. nadstr., in dvignejo priznanice za nagrado, katera se bo delila na večeru v nedeljo, 3. oktobra v veliki dvorani hotela Union, za kamor jim služijo te priznanice kot legitimacije.

— **Načelniki odsekov Sportne zveze** pozivljamo, da se najkasneje do sobote, 2. oktobra zglase v pisarni Sportne zveze, Narodni dom, I. nadstr., radi razdelitev nagrad za njihove sportne panoge.

— **Distančni marš,** ki se vrši v nedeljo, 3. oktobra dopoldne ob 8. uri se bo razdelil v dva dela in sicer odidejo civilni udeleženci 2 min. pred vojaškimi. Prosimo občinstvo, da počaka odhoda vojaških udeležencev in da ne zapre prej ceste. Načrti pota, katerega imajo prehoditi udeleženci marša, so razvidni v izložbah posameznih trgovin po mestu.

— **Letalska tekma.** Etampe, dne 28. septembra. V zadnji letalski tekmi je zmagal francoski aviatik Sadi-Lecaste, ki je preletel progo 300 km v eni uri 6 minutah in 17 sekundah.

— **Planinski koledar za leto 1921.** Sestavil in založil Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu. — Podružnice, ki so prevzele nabiranje naročnikov za ta koledar, se naprosijo, da nemudoma vpošljejo seznam naročnikov na gornji naslov. Tudi inserenti naj nemudoma vpošljejo besedilo za oglase, da je isto mogoče uvrstiti še v ta letnik. — Cena koledarja bo 20 K ter je namenjen prebitek za povečanje planinske koče na Korošici pod Ojstrico.

Društvene vesti in prireditve.

— **Podjetnike poštnih voženj** se opozarja, naj ne prenehajo 1. oktobra z vožnjami, kot je bilo sklenjeno, temveč za sedaj še počakajo. (k)

Društveno predsedstvo.

— **I. jugoslov. citrarski klub »Favorit«** naznanja, da se naj vsi gojenci in člani, ki so se za šolsko leto 1920/21 v citrarsko šolo vpisali, zanesljivo zglasijo brez inštrumentov v petek 1. oktobra 1920 ob 7. zvečer v šolskem poslopju »Ledina«, I. nadstropje, 6. razred, radi razdelitev učnih ur. k

— **I. jugoslov. citrarski klub »Favorit«** vpisuje vse zamudnike za citrarsko šolo v petek 1. oktobra t. l. od 5. do 7. ure popoldne v šolskem poslopju Ledina, Komenskega ulica. k

— **Občni zbor mestne organizacije** »Preporod« v Ljubljani se vrši v soboto, dne 2. oktobra ob 2. popoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Udeležite se ga polnoštevilno! Odbor.

— **Vinsko trgatev** priredi župan šentjakobske soseske v Ljubljani v prid šentjakobski knjižnici v soboto, 2. oktobra v gostilni pri Kavčiču na Privozu. Začetek ob 8. uri zvečer, vstopnina 5 K. Vabi na izredno bogato letošnjo trgatev vse Šentjakobčane, ki hočejo biti dobre volje. (k)

— **Poziv vsem vpokojencem, invalidom in vdovam Južne železnice** na ustanovni občni zbor v nedeljo dne 3. oktobra ob pol 5. v Mestnem domu v Ljubljani. Izvoljeni bodo tudi delegati za Beograd.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Spodnji Šiški** priredi dne 3. oktobra vinsko trgatev v hotelu »Belevue« v Spodnji Šiški. Pred začetkom trgatve obhod po Šiški z županom in županjo ter viničarji in viničaricami. Začetek ob 3. popoldne. k

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali: **Za družbo sv. Cirila in Metoda:** Dr. Zdenko Margreiter K 500.—. G. Rudolf in Mary Maister K 200.—. G. Maks Knaus K 100.—. Primorec in Primorka K 1000.— v počaščenje spomina ge. Karle Margreiter; skupaj K 1800.—. Ga. Josipina Arko iz Zagreba K 200.— mesto venca na grob ge. Karle Margreiter; in rodbina dr. Červeny K 100.—, skupaj K 2.100.—. **Za koroški dan:** podporočnik Stropnik, Kraljevo, K 100.— in Pjevačko, tamburaško društvo »Obrtna Omladina«, Vinkovci K 68.—, nabranih med člani imenovanega društva ob priliki neke zabave. SkupajK 168.—. **Za goriške begunce:** G. Dragotin Šebenik, mag. uradnik K 150.— v počaščenje spomina svoje umrle mame ge. Katarine Šebenik. — Srčna hvala!

Raznoterosti.

* **Clemenceau bo lovil tigre.** Stari »tiger« George Clemenceau je držal svojo besedo, da je bolje loviti tigre nego voditi francosko politiko in je zato pred kratkim odpotoval v Indijo na lov na tigre.

* **Kinematograf in kapital.** V svetovni kinematografični industriji je naloženih 12 milijard frankov, kar pomeni, da pride kinematograf v svetovni trgovini takoj za žitom in premogom. Sedaj je na svetu nad 60.000 kinematografov. V Nemčiji obiskuje kino dnevno en milijon ljudi. Na Angleškem 8 milijonov na teden, v Ameriki pa 6 milijonov dnevno. V Bruslju je 115 kinematografov, v vsej Belgiji pa 635. V Parizu 200, v Londonu 400, na vsem Angleškem pa 4000. V Newyorku 900, v Berolinu 260, v vsej Nemčiji pa 2000.

Aprovizacija.

+ **Prodaja moke.** Stranke se opozarjajo, da se bo razprodajala moka za krmo v četrtek, dne 30. septembra t. l. in sicer v Kolodvorski ulici št. 41 na dvorišču. Stranke, ki so se zglasile v mestnem tržnem nadzorništvu, dobe tamkaj moko od 9. do 11. ure dop.

† **Splošna gospodarska zadruga za Slovenijo v Ljubljani** daje naznanje svojim članom, da je dospela nova pošiljatev svinske masti in se ista oddaja v poljubni množini po 52 K kg. Enako se dobi v poljubni množini čisti beli petrolej po 28 K liter in vsa druga živila, kakor: moka, riž, sol, kava, olje, kis, sladkor, kavina primes itd. — Člani, kateri še niso plačali zaostale članarine, se opozarjajo, da to čimpreje poravnajo, ker se jim drugače ustavi prejem blaga. — Novi člani se sprejemajo vsak dan v uradnih urah od 8. do 12. ure dopoldne in 2. do 5. ure popoldne. Članarina znaša 50 K, vpisnina 4 K.

Glavni urednik: Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik: [illegible] Vodeb.

Proda se en par nizkih, novih, lakastih čevljev št. 40 za dame po niski ceni. Kje, pove upravništvo Slov. Naroda. 7399

Delnice Ljubljanske kreditne banke več sto komadov se prodajo. Komad K 1375.— Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 7330

Vdova z dvema otrokoma išče sobo s souporabo kuhinje proti primerni nagradi. Ponudbe pod „Souporaba 7306“ na upravo Slov. Naroda. 7306

Sprejme se prodajalka, dobra moč, izvežbana v manufakturi in špeceriji, z večletno prakso. Ponudbe z zahtevkom plače ob prostem stanovanju in hrani na tvrdko J. Vizovšek, Žalec. 7415

Dve prov. učni moči potrebuje ljudska šola v Zatičini. 7414

Prevzamem blago v prodajo oziroma zastopstvo za Maribor in okolico. Sem trgovec z lastno hišo in skladiščem v Mariboru. Naslov pove uoravništvo Slovenskega Naroda. 7402

Wertheimova blagajna se proda ali zamenja za lep plišast divan. Ponudbe pod „Divan 7403“ na upravništvo Slovenskega Naroda.

Kupim še dobro ohranjeno veliko železno bradlja. Ponudbe z navedbo cene na: Rudi Wrischer pri g. Antosiewicz, Stari trg 1., Ljubljana.

Večje podjetje v Ljubljani sprejme
knjigovodjo
(oziroma knjigovodkinjo) ter **konto ristko.** Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7407

Poučuje se klavir Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7398

Več gospodov se sprejme na dobro domačo hrano blizo dvorca. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7400

Družba „Jadran“, Dunajska c. 9, kupuje
orehe
letošnjega pridelka v vsaki množini, le zdravo, lepo in dobro sušeno blago, kolodvor Ljubljana ali v skladišča Jadran dostavljeno po solidnih cenah, vreče se dopošljejo za polnitev. 7401

Dve stanovanji sako dve sobi in pritikline jedno v sredini drugo na periferiji mesta se zamenja za jedno večje stanovanje (vsaj sobe). Ponudbe na upravništvo Slov. Naroda pod „Dve stanovanji 7410“.

Proda se enonadstropna
vila
z zemljiščem v ljubljanski okolici. Naslov pove uprav. Naroda. 7304

Po zelo znižani ceni nova dvokolesa, plašči, zračnice, šivalni stroji in vsakovrstni deli, **karbidne svetilke, gorilce itd.** Sprejmejo se v popravilo dvokolesa in razni stroji pri **Batjelu, Ljubljana, Stari trg št. 28.** 6524

Samo danes in jutri
kupujem
umetne zobe
po visokih cenah
J. Karner, hotel Slon, soba 79

Kupim ali izposodim jednostavno prešo za seno v kraju Celje. Ponudbe na upravništvo Slovenskega Naroda pod „Preša 7416“.

Skoro nov, dobro ohranjen kratek
klavir
se proda. Naslov in čas ogledovanja pove uprav. Slov. Naroda. 7417

Trgovina se odda v najem pod ugodnimi pogoji solidnemu samcu. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 7344

Čisto svinjsko mast, doma topljeno, razpošilja in sprejema ponudbe od 50 kg naprej po najnižji dnevni ceni tvrdka **Janko Popović, Ljubljana.** 5931

En par lahkih konj z vozom in voznikom se za vožnje, event. tudi z osebnim vozom (break) za vožnje na deželo odda. Pojasnila vsak dan od 10—11 ure dop. Gosposvetska cesta 4/I desno. 6578

Instruktor za 3 učence ljudske šole se išče proti plačilu ali opoldanski hrani in večerji. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7356

Naprodaj 1 kočija na pol pokrita na oljnate osi za eno in dvovprego, dva vozička zapravljenca na peresih na oljnate osi z dvema sedežama, en gig, ene sani na pol krite za dve osebi, in dva konja po 8 let stara, cena po dogovoru zve se v Lescah gostilna Triglav. 7408

Pohištvo malo rabljeno iz masivne orehovine, pernice, najfinejše posteljno perilo in odeja, srebrno kompletno jedilno orodje za 6 oseb in nov voz brek se proda po zelo nizki ceni radi odpotovanja v Ameriko. Poizvedbe do 3. oktobra pri Janku Petehu, Radomlje štev. 3.

Krompir lep, suh na cele vagone prodaja franko vsaka postaja v Sloveniji 150 K 100 kg dokler traja zaloga
Fran Ogrizek, trgovec, Maribor.

Kuverte trgovske in kancelijske, **papir** konceptni in kancelijski, **notni papir, konfeti, kopirni svinčniki** (olovke), **pečatni vosek** itd. na debelo in drobno pri **L. Pevalek**, Ljubljana, Židovska ul. 4. 6956

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom nenadne smrti našega sina, brata, svaka, strica, gospoda

Ivana Kalina

za darovano krasno cvetje in čaščeče spremstvo na njega zadnji poti izrekamo vsem najprisrčnejšo zahvalo.

Posebno zahvalo pa izrekamo g. dr. Šlechtu, preč. duhovščini, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo, klubu „S. K. Jadran“, gg. profesorjem rer dijakom obrtne šole, ki so v tako mnogobrojnem številu spremili pokojnika na zadnji poti.

Ljubljana, 28. sept. 1920.

Rodbina Kalinova.

Zamenja se stanovanje 4 sob v sredini mesta za stanovanje 3 sob. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 7385

Ia apno v kosih in drobno dobavlja na vagone
AVA, tov. Laško.

Avtomobile „Fiat“, Turin 18 »BLR«, 18 »BL«, 18 »P«, 15 »TER« na novo popravljene, da vzdrže vsako presizkušnjo, prodajajo **Dari & Co, Trst, Cereria 6.** 7083

5.000 K onemu ki mi preskrbi **stanovanje** 3 do 4 sob na prometnem mestu v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu. Naslov pove upravo Slov. Naroda. 7355

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Ivka Šestan udova M. helić
Šime Šestan
profesor
vjenčani.
Sevnica Zagreb

G. F. Jurásek
uglaševalec glasovirjev in trgovec z glasbili
Ljubljana, Wolfova ul. 12

Klobuke velurje in iz klobučevine prebarva takoj v vseh modernih niansah ravnotako vse druge predmete. 6085
Tovarna Jos. Reich, Ljubljana.

Sube gobe in fižol kupuje po najvišjih dnevnih cenah Družba „SAD“ trgovina z deželnimi in gozdnimi pridelki, Ljubljana, Beethovnova ulica. 7116

Prvovrstni cigaretni papir in stročnice znamke
„Altesse“
po najnižji ceni na debelo in na drobno priporoča trgovina **Ivan Bonač, Ljubljana, Šelenburgova ulica.** 6442

Kupujemo samo na veliko
svaku količinu kože od divljači, svake vrsti kao ovče janjeće itd.
Sve upite sa naznakom cijene za istu slati na tt.
F. Kocijan, Zagreb,
Savska cesta br. 66.

Svinčene šibre
vseh velikosti izdelujejo
Braća Sauerbrunn, Zagreb, Sajmište 56.
Vzorci se pošiljajo brezplačno.

Nova partija
gonilnih jermenov
došla.
Dobavlja: „Drava“ lesna trgovska in industrijska delniška družba Maribor.

Zavod za gradnjo mlinov
J. Metzl, Wien II, Untere Donaustrasse 9.
dobavi takoj ali v kratki dobi
mlinske stroje, mlinske kamene vseh kakovosti, s pritiklinami, mlinske potrebščine prvovrstne izvedbe najceneje.
Iščejo se spretni zastopniki.

Nepremočljivi dežni plašči iz pristnega angleškega
Waterproof cloth
se dobijo pri tvrdki
A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg štev. 10.

Važno! Važno!

Gospod **Ivan Zibilić, veleposestnik in veletrgovec v Aleksandriji — Egiptu** naznanja vsem cenj. jugoslov. trgovcem, industrijalnim podjetnikom ter izvoznim in uvoznim družbam vljudno, da je pripravljen dajati najkulantnejše in najzanesljivejše vsakovrstne informacije in podatke osobito glede izvoza in uvoza z Egiptom in to vsaj za toliko časa, dokler ne bodo urejena poslovanja z jugoslovanskim konzulatom odnosno trgovskimi zbornicami. Gospod **Zibelić je rodom Dalmatinec, goreč jugoslovanski rodoljub,** kateri uživa osobito v evropejskih kolonijah kot predsednik jugoslovanskih društev itd. v Aleksandriji najvišje číslanje in priznanje, kajti ta mož biva v tej tujini že nad 50 let. — Vsa tozadevna pojasnila daje tukajšnja

tvrdka
Charles Princ
trgovina z manufakturo na debelo, Turjaški trg št. 1, pisarna Židovska ulica štev. 1, I. nadstropje. 7135

Specerijsko in delikatesno
blago
dobro asortirano kolonijalno, raznovrstno kavo, čaj, riž, čokolado, kakao, olje, testenine, milo, sir, klobase, slanino, gnjati, konservirane ribe, konjak, rum, likerje ter bogato zalogo šampanjca in vino v steklenicah ter divjačino, samo prvovrstno blago priporoča
Ant. Stacul v Ljubljani.

Telefon 23-38.
Strojno i cilindersko ulje
prima amerikansko te auto ulje, benzin, tovotnu mast, sirovo ulje
petroleum rafinirani (ne destilat)
prodaje na malo i veliko
HERKULES K. D.
ŽAGREB, Ilica 65. 7106
Telefon 23-38.

Krznarski najnovejši, lastnoročni izdelki, kakor pelerine, boe, mufi, itd. so v zalogi:
Moderniziranje vsakovrstne kožuhovine v najkrajšem času pri
LUDOVIK ROT
krznar, 7146
LJUBLJANA, Gradišče 7 (nasproti dram. gledališča).

Direktni zbiralni želez. promet iz Nemčije v Jugoslavijo od Passaua do jugoslovanske meje. Za svoj zbiralni promet prevzamemo blago vsake vrste in množine, razen ognjanevarnega za točno odpremo ter na željo in zahtevo zavarovanje rizika. Riziko tatvine zmanjšan na minimum, ker poslatev potuje do jugoslovanske meje v zaprtem vagonu. — Pošiljatve naslovite na naslov v Passau (Bavarsko). **Internationale Speditionsgesellschaft m. b. H. Passau.** 6906

Delavce, tesarje in zidarje, potrebuje „Dom“ d. d. za drvene gradnje Zagreb, tovarna Černomerec. Plačilo dobro, stanovanje in hrana v tovarni. 7315

Učitelj za hrvatski jezik. Poduk je soliden in brezplačen za onega, koji bi mi dal v najem sobo. Spal bi tudi z drugim gospodom eventuelno tudi z dijakom Ponudbe pod „Hrvatsko 7392“ na upravništvo Slov. Naroda. 7392

Nova hiša za trgovino na najprometnejšem kraju ob glavni cesti na Vodi v Trbovljah I. se vsled preselitve takoj proda, vpraša se pri posestniku Ivan Leskovar v Trbovljah 7375

Petrolejske vrče in zaboje kupujemo (zaboj z dvema) vrčema po K 58.— posamezne vrče po K 22·—, franko postaja odpošiljatelja. **Hrovat & Komp. Ljubljana. Poleg realke.** 7144

Brez posebnega obvestila. Mestni pogr. zavod v Ljubljani.

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem, da je naš srčnoljubljeni mož, nepopisno dobri, skrbni oče, brat, tast, svak, bratranec in stric, gospod

Jakob Smolè

kr. oficijal tob. tov., posestnik, občinski svetnik itd. itd.

včeraj dne 28. t. m., po kratki mukepolni bolezni, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega preblagega pokojnika bo v petek, dne 1. oktobra 1920 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Kolizejska ulica štev. 34. na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 29. septembra 1920.

Julija Smolè, žena. Albin Smolè, nadučitelj, **Joško Smolè,** mest. rač. oficijal, sinova. **Julka Smolè, Helena Premelč,** hčerki. **Helena Smolè,** trgovka na Dunaju, sestra. **Bogomir Premelč,** učitelj in konzervatorist, zet. **Franica Smolè, Poldi Smolè,** sinahi. **Zdenka, Majda, Bogomir, Joško in Saša,** vnuki in vnukinje. Vsi ostali sorodniki.

Nabavka materijala.

Na osnovi čl. 32 do 185, zakona o državnem računovodstvu. Okružni odbor Okr. Vranskog držaće na dan 25. oktobra 1920 god. u svojoj kancelariji **ofertalnu licitaciju za nabavku sledečega materijala:**

I.	150 m³ čamovih desaka debljine	3 cm
II.	100 m³ „ „ „	5 cm
III.	10.000 kg livenih eksera dužine	26 cm
IV.	20.000 kg eksera dužine	6 cm
V.	10.000 kg „ „	6 cm
VI.	10.000 kg pari okova za seljačke prozore i to: žarke okova, rajbri, kuke, za zatvarjanje i otvaranje itd.	

Pozivaju se svi oni, koji su voljni da se prime ovu isporuke do gornog dana najdalje do 12 časova u podne podnesu ukrožnem odboru ponude za svaku vrsto materijala sa označenem jediničke i celokupne cene i obvezom da pristaju na uslove, koji su više označeni.

Rok isporuke je 20. novembra 1920 god. Mesto isporuke i plačanje u Leskovcu. Materijal će primiti odredjena komisija od strane okružnog odbora. Materijal mora biti točno po mustri, koji će se videti u kancelariji okružnog odbora na dan licitacije i po tej mustri će se primati materijal u Leskovcu.

Svaka ponuda mora biti u zapečatenom pismu sa označenjem: „Ponuda okružnom odboru okruga Vranskog za . . . . . .“ Ponuda mora biti na monopolisanem blanketu od 10 din. ili u nedostatku njega snabdevena taksenom markom iste vrednosti.

Naknadne ponude kao i one koje ne odgovarajo odredbam odredbama čl. 37, 38, 90, 91 i 93 zak. o državnem računovodstvu ili kojima se menjaju propisani uslovi neče se primiti.

Kaucija je i to:

1.) Za daske 20.000 din. za naše a 40.000 din. za strane državljane.

2.) Za eksere istitoliko.

3.) Za okove 8.000 din. za naše a 16.000 din. za strane državljane.

Umesto novca mogu se položiti u kauciju i hartije od vrednosti državom ogarantovane.

Iz kancelarije Okružnog odbora okroga Vranskog,
22. septembra 1920 god. u Vranji br. 3418.

CELERIDAS
Jugoslavensko odpremničko dion. društvo.
Telefon 6-45 **ZAGREB** Jlica br. 82.
Podružnice: ZEMUN, SARAJEVO, MARIBOR, WIEN, I. Gonzagag. 16.
Jspostava: PRAG, Dlouhá tr. 41.
prima
sve zbirne i vagonske pošiljke na otpremu iz **Njem. Austrije, Čehoslovačke** sa **vlastitim pratiocima.**
Carinsko posredovanje. Stručno ocarinenje.
Bavi se isključivo transportnim i odpremničkim poslovima. Posebni odio za ispitivanje tovarnih listova.

Katera dobrosrčna gospa sprejme za dobo enega leta v popolno oskrbo proti dobremu plačilu 2 letnega fantka. Ponudbe pod „Dobrosrčna 7298" na upravništvo Slov. Naroda. 7298

Petrolejske kante
dve z zabojem plačamo po K 55·—, posamezne po K 20·— vsaka železniška postaja. Sever & Komp., Ljubljani. 7307

Naročite!
V teku 10 dni prispe večja množina
dežnih plaščev
vseh številk od 44 — 56 v raznih oblikah za dame in gospode. Izdelek in kakovost švicarska v ceni od K 900. — do K 1050: — za komad. **Zajamčeno nepremočljivi!** Naročila sprejema. Prva kranjska razpošiljalnica
Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg 3.
Pri poštnih naročilih zadostuje samo navedba številke.

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4·80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo.** 4256

- - Pisemski papir - -
v mapah 10/10 v veliki izbiri, **razglednice** umetniške in druge na debelo in drobno pri **L. Pevalek,** Ljubljana, Židovska ulica 4. 6955

Skaboform se zopet dobiva!
Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha originalno Skaboform. mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder „Skaboform". Dobiva se po vseh lekarnah. Generalna zaloga za Ljubljano in okolico
Rih. Sušnik, „pri Zlatem jelenu" IV. Marijin trg.

6545
- Šivalni stroji dospeli -
za obrtno in rodbinsko rabo v vseh opremah. Istotam se dobi vse posamezne dele, igle in olje, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje.
Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nas. 7.

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,
Židovska ul. 3, Dvorski trg 1.
Priporočam veliko izbiro najnovejših **modelov, svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.**
Popravila točno in ceno. **Žalni klobuki vedno v zalogi.**

Električna razsvetljava!
Popolne napeljave v mestih in pokrajinah.
Kompletne naprave gradi in vsakovrstne inštalacije izdeluje po najmodernejših principih in po najkulantnejših pogojih
tvrdka „SVETLA'
Centrala: LJUBLJANA, Mestni trg 25. Podruž.: ZAGREB, Frankopanska ul. 2.
Ponudbe in pojasnila na željo vsak čas brezplačno na razpolago.

Generalno reprezentanco slovite znamke
THE FOR EVER SHOE
ima trgovina s čevlji
J. BLAS
Ljubljana, Pod Trančo št. 2.
postaja cestne železnice. (Preje Miklošičeva cesta 16.)
Velika zaloga inozem. blaga. Najsolidnejši izdelek. Konkurenčne cene.
Naročila z dežele izvrše se točno.

Jugoslavenska industr. banka d. d. Split

Bank Yugoslav for Limited - Split. Banque yougoslave pour l' industrie société anonyme - Split.

Brzojavi: Telegrammes: Industrijska Split.

Split, u mjesecu rujnu 1920.
Poljana Regenta Aleksandra br. 1.

Poziv na potpisivanje.

II. emisija dionica.

Na temelju riješenja ministarstva trgovine i industrije od 18. ožujka 1920. br. VI. 308. i zaključka glavne skupštine od 2. svibnja 1920. odlučilo je ravnateljstvo Jugoslavenske Industrijske Banke provesti povišenje dioničke glavnice od K 2,000.000. — na

K 15,000.000.—

izdanjem novih 13.000 dionica po nominalnih K 1.000.— sa pravom na dobit od 15. rujna 1920. uz slijedeće uvjete:

1. Dosadašnjim dioničarima pripada pravo opcije i to na svaku staru dionicu po dvije nove dionice uz tečaj od K 1.250·— po komadu sa 5% kamata od 15. IX. 1920 do dana uplate. Megjutomnica dionica I. emisije ima se kodupisa prikazati.
2. Cijena za nedioničare jest K 1500.— po komadu sa 5% kamata od 15. IX. 1920. do dana uplate.
3. Upis traje od 15. rujna do 15. listopada 1920., a za upisnike u inostranstvu do 15. studena 1920. Dioničari, koji ne izvrše do tog roka pravo opcije, gube to pravo. Kod upisa valja istodobno obaviti i uplatu.
4. Tečajni dobitak, koji se poluči kod izdanja novih dionica, ide nakon odbitka svih troškova i pristojbi u korist rezervnog fonda.
5. Pravo reparticije pridržaje si ravnateljstvo, a za nedodijeljene komade vratiti će se uplaćeni novac sa 5% kamata natrag.
6. Za uspjeh ove emisije jamči posebni sindikat.

Upisivanje i uplatu prima:
u Bakru: Banka za Pomorstvo,
„ Beogradu: Opšta Privredna Banka,
„ Dubrovniku: Podružnica narodne Banke d. d. iz Zagreba,
„ Ljubljani: Ljubljanska Kreditna Banka,
„ Mostaru: Podružnica Srpske Centralne Banke,
„ Osijeku: Jugoslavenska Banka,
„ Sarajevu: Srpska Centralna Banka,
„ Splitu: Jugoslavenska Industrijska Banka,
„ Vršcu: Podružnica Narodne Banke d. d. iz Zagreba,
„ Zagrebu Narodna Banka d. d.,
„ Sjevernoj Americi: Garanty Trust Co. New York; Union Savings Bank, Pittsburgh Pa; The Kasper State Bank, Chicago Ill; French American Bank of Savings S Francisco,
„ Južnoj Americi: Jugoslavenska Banka, Valparaiso i njezine podružnice: Punta Arenas, Antofogasta, Santiago, Iquique, Puerto Natales, Porvenir, Oruro, Buenos Aires i Rosario de Santa Fé.

6885

Čevlji tovarne
Peter Kozina & Ko
Tržič
se prodajajo radi začasne opustitve obrata, dokler traja zaloga, po znatno znižanih cenah **na debelo in drobno.**
Izdelki zajamčeni samo iz najboljšega usnja.
Zaloga:
Ljubljana, Breg št. 20.
Pri naročilih naj se sklicuje na oglas v „Slov. Narodu".

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

— Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. —
Stritarjeva ulica štev. 2.
— Telefonska številka 261 in 413. —
Delniška glavnica 50,000.000·— kron. Rezervni zakladi 45,000.000·— kron. Glavnica z rezervami 95,000.000·— kron.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah ter ekspozitura v Ptuju.
Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju

Kupuje in prodaje vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje
vsakovrstne KREDITE